

צ'בזטי מזהר"ן

תנינא

דף יט:

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה ט

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

כנ"ל. **אייתי קומציא**, זהו בחינות התפילה של הבעל כה, שהיא בבחי' קומיץ ודין, בחינות מטה עוז הנ"ל. **ונקבוהי** זה בחי' נקבת בממיו ראש פריזו (הבוק ג). כי ע"י התפילה שהיא בבחי' קימוץ ודין של הבעל כה הנ"ל, שהוא בבחי' מטה עוז, על ידה משברין ומכניעין אותו כנ"ל. כי היא עומדת בבית הבלעיה שלו בבחי' **בצווארו ילון עוז**. וזהו **ונחית אצווארי**, שהיא עומדת בצווארו, בבחי' **בצווארו ילון עוז** כנ"ל [1]. וזהו **בעיא למישלפי**, כי הוא מוכרח להוציא ולהקיא כל הקדושות של התפילות והדעת שבלע בבחי' **חיל בלע ויקאנו** כנ"ל. וזהו **משכחה שיני**, וכו', כי לא די שהוא מקיא ומוציא קדושת תפילת ישראל וכו', אף גם **מבטנו יורישינו א"ל**. היינו שמוכרח להוציא עצמות היותו ממש שזהו בחי' גרים. וזהו בחי' משכחה שיני, בחי' **מעיו עשת שן** (ש"ה ה). היינו שמוכרח להוציא עצמות היותו מתוך קרבו ומעיו בבחי' **מבטנו יורישינו א"ל**, בחי' **רדה בקרב אויביך** כנ"ל [2]: **משה כמה הוי עשר אמיין. משה**, הוא בחי' נבואה, כי משה רבן של כל הנביאים [3]. וזה בחי' עשר אמיין, בחי' עשרה מדריגות של נבואה. כי ע"י מטה עוז הנ"ל שעל ידו נתגלה הכבוד כנ"ל ע"י זוכין לנבואה כנ"ל. **שקל נרגא בת עשר אמיין. נרגא**, זה בחי' כלי מלאכה של מעשה בראשית. וזהו **בת עשר אמיין**, בחי' עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, שהם בחי' כלי מלאכה של מעשה בראשית [4]. כי ע"י נבואה זוכין לאמונה, שהיא בחי' עשרה מאמרות, שהם כלי מלאכה של מעשה בראשית. כי ע"י אמונה מאמינים בחידוש העולם, שהש"י ברא הכל בעשרה מאמרות כנ"ל: וע"י אמונה זוכין לחידוש העולם שלעתידי, ואז יתער שיר חדש הנ"ל. וזהו **ושוור עשר אמיין**, זה בחי' השיר שלעתידי שהוא שיר פשוט וכו', שהוא יוד אותיות, בחי' עשר אמיין. וזהו **ושוור**, זה בחי' **על החרים מקפין על הגבעות**. הרים וגבעות, הם בחי' ריחות, בבחי' (ש"ה ד) **אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה**, היינו הריחות הגדילים בגן ע"י קול הניגון שהוא משקה את הגן כנ"ל. וזה בחי' **מדלג על החרים מקפין וכו'**, זה בחי' הניגון הנ"ל שעל ידו גדילים הריחות, שהם בחי' הרים וגבעות. וזהו **מדלג וכו'**, זה בחי' המדות של הניגון שקורין "מאסין", שהם נעשין ע"י דילוג וקפיצה על הנימין שבכנור. וזהו בחי' ושוור עשר אמיין, היינו בחי' הניגון הנ"ל שהוא בחי' **מדלג על החרים וכו'** כנ"ל. כי ע"י בחי' הנ"ל זוכין לזה הניגון. וזה הניגון הוא בחי' הקול הנ"ל בחי' **קול יעקב** שהוא מכניע עקב דס"א. וזהו **ומחיי' בקרסוליו וקטליו**, שהכה והכניע עקב דס"א, ע"י בחי' קול הניגון הנ"ל, שהוא בחי' **קול יעקב**, שהוא מכניע עקב דס"א, בבחי' **וידו אוחזת בעקב עשו** כנ"ל:

וז"פ תקעו בחדש שופר. **תקעו**, זה בחי' התגלות הכבוד, בחי' **תקעו** יתד במקום נאמן והיה לכפא כבוד. **בחדש** זה בחי' חידוש העולם בחי' שיר חדש הנ"ל [5]. וזהו בחי' **שופר** בחי' **הרם בשופר קולך** כנ"ל. והדר מפרש איך זוכין ע"י התגלות הכבוד שהוא בחי' **תקעו** לבחי' חידוש העולם בחי' **שיר חדש** שהוא בחי' **בחדש שופר**. וזהו **בכסא ליום** **הגיננו**. **בכסא** [6] זה בחי' נבואה, בחי' (בראשית יח) **המכסה אני מאברהם אשר אני עושה**, שזה בחי' נבואה, בחי' (עמוס ג) **כי לא יעשה ה' אלקים דבר כ"א גלה מודו אל עבדיו הנביאים**. **ליום** **הגיננו** הוא ראש השנה. זה בחי' אמונה שנתתקן ע"י תיקון כה המדמה, שהוא בחי' **הג**, בבחי' (ישעי' מז) **ובמהונה יתארחו**. יתארחו, היינו תארים ושכחים, שהם בחי' כה המדמה. כי כל התארים והשכחים שאנו מדמין אותו ית', הם בבחי' המדמה. כי בפנימיות השכל, הוא ית' מופשט לגמרי מכל השכחים והתארים, נמצא שכל השכחים והתארים הם בבחי' המדמה [7]. וע"כ כשהמדמה מבורר ומתוקן אז יכולים לסדר "שכחי" ותארים לו ית'. כי כשאין המדמה מתוקן, אזי אין יודעים כלל לתאר אותו ית' כביכול בשכחים ותארים, כי כל השכחים והתארים הם בבחי' המדמה כנ"ל. וזה בחי' **הג**, בחי' **ובמהונה יתארחו**. וע"י נתתקן האמונה שהיא בחי' ר"ת. כי עיקר ר"ה שאו הוא חידוש העולם כי בתשרי נברא העולם [8], הוא תלוי באמונה כנ"ל. וזה **בכסא ליום** **הגיננו**, כי עיקר תיקון המדמה והאמונה היא ע"י נבואה כנ"ל [9]. וע"כ ר"ה שהוא בחי' אמונה, עיקר ר"ה תלוי בסיוון שהוא קבלת התורה, שע"י נתתקן האמונה כנ"ל: וע"י תיקון המדמה והאמונה שנתתקן ע"י נבואה בחי' **בכסא ליום** **הגיננו**, ע"י זוכין לבחי' חידוש העולם בחי' שיר חדש הנ"ל, שהוא בחי' **בחדש שופר**. וכל זה נמשך מבחי' התגלות הכבוד בחי' **תקעו** כנ"ל. כי ע"י התגלות הכבוד זוכין להתפשטות הנבואה וכו' כנ"ל: וכלל כל הבחינות האלו נעשין ע"י בחי' **כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב**, שהוא בחי' מטה עוז הנ"ל כנ"ל, שע"י נעשין כל הבחי' הנ"ל, כנ"ל:

¹ בתשכט - קומציא
² מתרצו - זהו
³ מתרצו - התפלה
⁴ בדפדפ"י - קימוץ, בתקפא תרלו ותרצו - קומיץ, בתרלו - קומיץ, בתשכט - קימוץ
⁵ גם בדפדפ"י תרלו - נקבוה ומתרו - ונקביה
⁶ מתרצו - התפלה
⁷ אות ג' [דף טו:]
⁸ מתרצו - התפלות
⁹ גם בדפדפ"י - א"ל, בתרלו ומתרו - אל
¹⁰ גם בדפדפ"י - א"ל, בתרלו ומתרו - אל
¹¹ אות ג' [דף טו:]
¹² כנ"ל אות ח' [דף יז:]
¹³ בראשית רבה א' א' וילקוט שמעוני בראשית פ"א רמז ב' ומשלי פ"ח רמז תקמב
¹⁴ גם בדפדפ"י - (מאסין) במשך הנחל והקור הורובי - "מאסין", בתורת נצח - מאסין
¹⁵ אות י' [דף יח.]

תורה אור
 תבוק ג (יד) נקבת במשוי
 ראש פרו פרוין יסערו
 להפציג על צדקתו כמו לאלכל
 עני במסכת:
 איוב מא (יד) בצנארו ילון
 עז ולקטיו מרדן דאבה:
 איוב כ (טו) חיל קלע וקאנו
 מבטנו יורישינו א"ל:
 שיר השירים ה (יד) ק"ו
 גלילי וקב ממלאים פתרישי
 מציו עשת שן מעלפת
 ספירם:
 תהלים ק (ב) מטה עין
 ישלח יקוק מציון רדה בקרב
 א"ב"י:
 שיר השירים ב (ח) קול דודי
 הגה זה פא מרלג על הקרים
 מקפין על הגבעות:
 שיר השירים ד (ו) עד
 שיפח היום ונסו העללים
 אלך לי אל הר המור ואל
 גבעת הלבונה:
 בראשית תולדות כו (כב)
 ויש יעקב אל יצחק אביו
 וישעיהו ויאמר תקל קול
 יעקב והקרים יד עשו:
 בראשית תולדות כה (כו)
 ואחרי כן יצא אהיו וידו
 אתות בעקב עשו וקרא שמו
 יעקב ויצחק בן ששים שנה
 בלדת אהם:
 תהלים פא (ד) תקעו בתרש
 שופר בכסה ליום חגנו:
 ישעיהו כב (כב) ותקעתי
 תד במקום נאמן והיה לכסא
 קבד לבית אביו:
 ישעיה ג (א) קרא בגרון
 אל תחשך בשופר הרם קולך
 ונגד לעמי פשעם ולבית
 יעקב טאאתם:
 בראשית יח (יז) וידד אפר
 הכסה אני מאברהם אשר
 אני עשה:
 עמוס ג (ו) כי לא יעשה
 אדני ידוד דבר כי אם קלה
 סודו אל עבדיו הנביאים:
 ישעיה מד (יג) תרש עצים
 נטה קו יתארו בשדר
 יעשהו במקצועות ובמהונה
 יתארו וישעיהו פתבנית איש
 פתפארת אדם לשבת בית:
 תהלים פא (ח) כי חק
 לישראל הוא משפט לאלהי
 יעקב:
 תורה ט
 יתקאל א (יב) ואיש אל
 עבר פניו לכבו אל אשר
 יתהו ששנה הרחיק ללקת ילכו
 לא יסבו בלקתו:

תורה אור
במדבר פינתם כו (יה) ויאמר
יקוק אל משה קח לך את
יושע בן נון איש אשר רוח
בו וקמקמי את ידך עלי:
שמות יתר יר (כא) ויאמר
ידוד אל משה רד העד בקם
פן יחרטו אל ידוד לראות
ונפל מקונו רב:
תורה י

ישעיה נה (יב) כי בשמחה
תצאו ובשלום תוצלון הקרים
ונגבעות יפצחו לפניכם רנה
וכל עצי השדה יתחאו קת:
ירמיה מו (יא) שאנן מואב
מנעיריו ושלטת הוא אל
שקריו ולא הרק מפלי אל
כלי ובגולה לא הלק על פן
צמד סעמו בו וירחו לא
נקר:

תורה יא
בראשית (ה) וכל שית השדה
סרס יתרה בארץ וכל עשב
השדה סרס יצחק כי לא
הטיר יקוק אלהים על
הארץ ואדם אין לעבד את
הארץ:
בראשית חיי שרה כד (טג)
ויצא יצחק לשוח בשדה
לפנות ערב וישא עיניו וירא
ויהו גמלים באים:
דברים יא (יז) וקרה אף יהוה
בקם וצצר את השמים ולא
יהיה קטר והארץ לא תתן
את יבולה ואבדותם מרה
מעל הארץ השקה אשר יהוה
נתן לבם:

תורה יב
ישעיהו מג (ז) כל הנקרא
בשמי ולכבודי בראתיו
יצרתי אף גשיתי:

גה. עיר לתורה יב הייתה
הכלת העלם - גם עין תורה
נו סתמי תורה מגלים יתיק
בסמחה כבודו הסמחה. ועין
תורה כו עיינאק המנוח הוא
קרוי בית. ותורה לו הונו
אלהין ככרד של רומי יתיק וס
נעלמת תורה לעמיקא. וכן
מנולר לקמן בשמחה. וכן
מנולר מנה שמלמדי הולך
המנוח פק ז'. ועין פק ז'.
לפי סמחה המנוח המנוח
(מנולר כפי עין חיים עבר חג
המנוח פק ז'). ועין פק ז'.
פתי חכמה למחיל פתח עז
מנולר עיני התגלות הספירות
שאלות מנולר וירד ומנולר עז
המנוח והמנוח המנוח
שם מנולר שוב הכה וחסר
המנוח המנוח המנוח לרוא וסו
זה שמחה הקב"ה לומחיל
במנוח כפיק ז' סו חיות
לרוא וסו. ועין פתי עשירי
נתיב למנוח פתח ז' שמלכות
שמש מנולר חיים שם היה
המנוח זה שכתוב בתקונים
וזכור למנוח כמנוח על חיים.
וכו מנולר מנולר סמל שמל
כמנוח הולך אז הולך.

וכו שער"פ עשירי רבינו ללכת
עם חמדה ליה גם על איה כי
רק אחרי שכתב לא מנולר ענמו
סוס נקודה טובה שמהל חסיה
למנוח שיער אז שיק ענקה
איה אמיתי שמהל את הארץ
לאור. את המלכות כמנוח. עין
שער"ק חיל מנו וכו עין
תורה נקו תורה רכס אות יא
למנוח עפי תורה סד שיש שני
מני אפיקורסות, וזמורה האל
למי שכל כוז שיש עליה תשובה
ואיה למי שכל כוז שיהא מתהלך
המנוח.

* מדרש רבה פרשת פנחס (כא טו)
ומואב בפרש"י עם (במדבר כו יח) [גם]
ועין פתי פנחס אות וילקוט שמעוני
במדבר רמז (תשע)
ב (תקפא ב) (כ"ד ע"ב) (בתשכ"ח חוק
וכוח ז) וציון לנסח כ"ל
ב (תקפא ב) (שמות כ) ובתשכ"ח חוק
ב רבינו הוסיף תיבת לעלות וכן הוסיף
גם לעיל בתורה כד את חן דף לו.
גם תנינא יג מומרא דבן סירא עם
1 מתורצו - כשרואה אדם (בקרן הורוביץ
החדש חוק)
2 מאמר ויען ה את איוב מן הסערה (דף
כו. מהדרות ניו יורק תשמ"א)

האש מהנר) ומנהיגי הדור הם בחי' רוח כ"ש (במדבר כז) איש
אשר רוח בו שיועד להלוך נגד רוחו של כ"א [א]. וישראל הם
בחי' לבא כי ישראל הם לבא דכל עלמא וזהו פנחס רכא:
וצריכין מנהיגי הדור לנשב בבחי' רוחם על כ"א מישראל שהם
לבא דעלמא לנפח מהם העפרוריות, דהיינו מרה שחורה
שנופל עליהם שעייז אינו יכול האיש הישראלי שהוא בחי' לב
לדלוך ולבעור להשי'. גם יש רשעים שהם בחי' ערב רב וכשהם
נופלים על הלב דהיינו על ישראל זה ג"כ בחי' עפרוריות שעייז
אין יכול לבעור כנ"ל. וע"כ צריכין מנהיגי הדור לנפח
העפרוריות מן הלב דהיינו מכ"א מישראל והורין ונתחברין
הלקי האש שבכ"א וא' מישראל ונתקשרין ישראל ביחד ונעשין
בחי' לב. וכ"א וא' מישראל נעשה בחי' לב למקום שצריך שיהי'
שם בחי' לב, והזור ובוער להשי' כנ"ל.

אך לפעמים כשמנשב רוח סערה אזי הוא מבעיר האש מאד
הויך מן המדה כמו כן לפעמים יש שמנשב בהאדם בחי' רוח
סערה ומבעירו ביותר הויך מן המדה שזה בחי' הריסה בחי'
(שמות יט) פן יחרסו לעלות אל ה' וכו' [ב] כי כמופלא ממוך
אל תדרוש [ג] ואסור להרום לעלות אל ה' מה שאינו ראוי לו
לפי בחינתו. ע"כ כשהאדם רואה' שבוער ביותר הויך מהמדה,
ידע שזה מבחי' רוח סערה כנ"ל. ואליהו ה' יכול להכניע זאת
(ע' וזהו פנחס רכו: ובוהר חדש על רות [ד]). וזה בחי' איש
אשר רכב על סוסי אש בסערה [ה], שהיה רוכב ומכניע סוסי
אש בסערה. דהיינו האש הדולק ביותר מן המדה שבא ע"י
הסערה כנ"ל ה' אליהו רוכב על זה ומכניעו. כי הרוח צריך
לנשב במדה כדי שידלק האש שכלב במדה ע"פ מוג השוה
כנ"ל:

י [ו] מה שהעולם רחוקים מהשי' ואינם מתקרבים אליו ית',
הוא רק מחמת שאין להם יישוב הדעת ואינם מיישבין עצמן.
והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטב, מה התכלית מכל
התאוות ומכל 'ענייני העוה"ו. הן תאוות הנכנסות לגוף, הן
תאוות שחויך לגוף כגון כבוד, ואזי"א בוודאי ישוב אל ה' :

אך דע שע"י מרה שחורה א"א להנהיג את המוח כרצונו,
וע"כ קשה לו ליישב דעתו [ז]. רק ע"י שמחה"ה, יוכל להנהיג
המוח כרצונו ויוכל ליישב דעתו. כי שמחה הוא עולם החירות
בבחי' כי בשמחה תצאו (ישעי' נה) שע"י שמחה נעשין בן
חורין ויוצאין מן הגלות וע"כ כשמקשר שמחה אל המוח אזי
מוחו ודעתו בן חורין ואינו בבחי' גלות ואזי יוכל להנהיג את
מוחו כרצונו וליישב דעתו מאחר שמוחו בחירות ואינו בגלות
כי ע"י גלות אין הדעת מיושב כשרדו"ל (מגילה יב ע"ב) על
בני עמון ומואב דמייבא דעתייהו מחמת שלא הלכו בגלות
שנאמר (ירמי' מו) שאנן מואב מנעוריו וכו' ובגולה לא הלך
על בן עמר מעמו בו וכו' :

ולבא לשמחה הוא ע"י מה שמוצא בעצמו איזה נקודה טובה
עכ"פ כמבואר ע"פ אומרה אלקי בעודי (בליקוטי הראשון

כסי' רפב) ע"ש. ועכ"פ יש לו לשמוח במה שזכה להיות מזרע
ישראל שלא עשני גוי [ח] וכמו שאנו אומרין [ט] ברוך אלקינו
שבראנו לכבודו והבדילנו וכו' ונתן לנו תורת אמת וכו' מכל זה
וכיוצא בזה ראוי לו ליקח לו שמחה לשמח דעתו כנ"ל. וזה בחי'
(שבת עז:) בדיחא דעתי' שהוא דבר גדול דהיינו שמקשר
השמחה למוחו ודעתו ואזי המוח משוחרר ויש לו יישוב הדעת
כנ"ל. וגם למעלה נעשה מזה יהוד גדול ע"י בדיחא דעתי' [י]:

יא [יא] כשהאדם מתפלל בשדה אזי כל העשבים כולם
באין בתוך התפילה ומסייעין לו ונותנין לו כח בתפילתו. וזה
בחי' שנקראת התפלה שיהיה בחי' [כ] שיהי השדה שכל שיה
השדה נותנין כח וסיוע בתפילתו. וזה בחי' ויצא יצחק לשוח
בשדה (בראשית כד) שתפילתו היתה עם סיוע וכו' השדה שכל
עשבי השדה נתנו כח וסיוע בתפילתו כנ"ל שבשביל זה נקראת
התפילה שיהיה כנ"ל. וע"כ בקללה נאמר (דברים יא) והאדמה
לא תתן את יבולה כי כל יבול הארץ צריכין ליתן כח וסיוע
בתוך התפילה, וכשיש פגם ועיכוב על זה, אזי נאמר והאדמה
לא תתן את יבולה. כי אפי' כשאנו מתפלל בשדה נותנים ג"כ
יכול הארץ סיוע בתפילתו. דהיינו כל מה שסמוך אל האדם
כגון אכילתו ושתיתו וכיוצא. רק כשהוא בשדה שאזי סמוך
להם ביותר אזי כל העשבים וכל יבול האדמה נותנים כח
בתפילתו כנ"ל. וזה יבול ר"ת ויצא יצחק לשוח בשדה
שכל יבול השדה התפללו עמו כנ"ל: [כ] (זה הענין מבואר היטב
כמאמר תקעו כחודש שופר המתחיל בדף א'. ע"ש [ל]:

יב [לב] כשאדם הולך אחר שכלו וחכמתו יוכל ליפול
בטעותים ומכשולות רבים ולבא לידי רעות גדולות ח"ו ויש
שקלקלו הרבה כגון הרשעים הגדולים מאד המפורסמים שהטעו
את העולם [מ] והכל ה' ע"י חכמתם ושכלם. ועיקר היהדות
הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות.
ולהסתכל בכל דבר שעושה שיהי' שם השי' ולכלי להשגיח
כלל על כבוד עצמו רק אם יש בזה כבוד השי' יעשה ואם
לא לא. ואזי בוודאי לא יכשל לעולם. ואפילו כשנופל ח"ו
לספיקות ויש שנפילתו גדולה מאד מאד ר"ל שנופל לספיקות
והרהורים ומרהרר אחר השי'. אעפ"כ הנפילה והירידה היא
תכלית העליה [נ]. כי דע כי שורש כל הבריאה הוא הכבוד כי
כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו כ"ש [ס] כל
הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו' (יומא לה). ומאחר שהכל
נברא בשביל כבודו ית' נמצא שכבודו יתברך הוא שורש כל
הבריאה. ואף על פי שכולו אחד על כל זה בהבריאה יש חלקים
ובכל חלק וחלק מהבריאה יש בו בחי' כבוד מיוחד שהוא שרשו
כנ"ל. וזה בחי' (אבות פ"ה) בעשרה מאמרות נברא העולם
והלא כמאמר אחד יכול להבראות אלא בשביל שכר ועונש
נברא בעשרה מאמרות [ז]. ובכל מאמר ומאמר יש בו בחי'
כבוד מיוחד שהוא שרשו איזה כבוד הוא

10 לשון ברכת השחר. עיין ליקוטי עצות
ערך שמחה אות כס שהוסיף כאן ביאור.
עיין חיי מוהר"ן סימן סה. ועיין פרי
צדיק לר' צדוק הכהן חג שבועות אות יג
מש"כ על הבערדישבויער שם. ועיין
מכתבי מוהר"ת סימן ז' וכה ולק"ה
ברכת הודאה ו' לה וברכת השחר ג' ג'
11 לשון סוקי ובא לציון שאומרים
בשירותי אחרי תהונו. ועיין חיי מוהר"ן
סימן ג' ומכתבי מוהר"ת סימנים שמה
שצו תיב תכא תכב ולק"ה פריקה
12 ועיניה ז' סוף אות יז. ואת כ'
13 עיין לק"ה פרי' ואישות ג' ג'
14 תורה זו אחת משמונה התורות שאמר
רבינו בסוף שנת תקס"ח בחיורתי מלבוב
ועיין לק"ה פרי' ואישות ג' ג'
15 עיין מוהר"ן סימן נא ועיין פעולת
הצדיק תשדד. והוכיז צדיק ומקובל גדול
שעשה אחר החכמות עד שאמר שחיל'
אינו סובל קדושת חוקן ופואת וכו'
ע"ש.

1 מתורצו - התפילה
2 * בראשית ב'
3 גם בדפור' דנותים ומתורצו - נתון
4 הערה זו נמצאת ככד בדפור' ד
5 תורה א תנינא אות יא (דף ב:)
6 תורה זו אחת משמונה התורות שאמר
רבינו בסוף שנת תקס"ח בחיורתי מלבוב
(לעמבערג) שנסע לשם ליפואתו. ועיין
ימי מוהר"ת סימן כס שאמר אמרת
תורה זו א"ל רבינו שהיא התחלת הספר
השני דהיינו לק"ה תנינא שאין בו תורות
מכת"י רבינו ולבד מתורה פג ופד) כי
כבר היה חולה ולא כתב בעצמו.
7 עיין חיי מוהר"ן סימן נא ועיין פעולת
הצדיק תשדד. והוכיז צדיק ומקובל גדול
שעשה אחר החכמות עד שאמר שחיל'
אינו סובל קדושת חוקן ופואת וכו'
ע"ש.

12 מתורצו - השי"ת
13 וכן הלשון לעיל תורה כב אות יא
[דף ג:]. ול"ע האם תכלית ממש או לתכלית
ולשון ספרי החסידות האחרים ירידה
צורך עליה עיין בעש"ט עה"ת בראשית
במקור חיים שם אות ס' בשם צוואת
האדם. דגל מתנה אפרים פרשת ויצא
הייב וקנו הבעש"ט. ואור המאיר לרבי
והלך מיישימי תלמיד המגיד פרשת
שמות. ועיין בראשית ב' יח-כב לא טוב
היות האדם לבדו...ויפ"ל תרדמה ויקח
וכו' ויבן ה"א את הצלע וכו' ויביאה אל
האדם. ועיין חולין ס' לכי מעטי עצמך
14 וקדוש הלבנה וללכנה אמר שתתחדש.
15 ישעיהו מג ז'
16 עיין דעת ותבונה פ"ט דף מז.

מאמר אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו

מספה"ק לקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

לעיל בתורה ח' דיבר רבנו ממנהיג אמיתי שצריך כל אדם לחפש כל חייו בכל כוחו ולהתקרב אליו כי רק על ידו אפשר לזכות לברור המדמה כראוי שבוזה תלוי אמונה וכל עבודת ה'.
ובעין המשך מדבר גם כאן רבנו ממנהיג שראוי להנהיג את ישראל הוא רק מי שיודע להלך כנגד רוחו של כל אחד דהיינו שיש לו כח הנהגה כזה שיכול לעורר כל אחד מישראל כפי הצורך לעבודת ה' להוציא אותו מעצבות וכבידות ולהבעיר אותו בעבודת ה' להקב"ה, ולפעמים להפך יש שמתלהב יותר מדאי וצריך לעשות לו גבול.

ליקוטי הלכות

או"ח הודאה ו' לב-לה - בית יוסף להבה שמלהיב אש הקדשה של יעקב כי הוא איש אשר רוח אלקים בו שמנשב העפרורית מכל אחד מישראל כנ"ל, ועל ידי זה ניצוץ אחד יוצא מבחינת יוסף ששורף את כל אלופי עשו שהם כלל כל המניעות והסטרין אחרנין שמהם כל העצבות והחלישות הדעת וההתגרות וכו' וכו' שמתגרין בכל אחד ואחד, (לט) ועל פן נאמר ביוסף הצדיק הנמצא פנה איש אשר רוח אלקים בו, שיודע לנשב ולנפח העפרורית מלב ישראל וכו' כנ"ל.

חו"מ נזיקין ד' כח - וזהו שראו ומתוכה בעין החשמל וכו'. חשמל אמרו רבותינו זכרונם לברכה, חיות אש ממללות, הינו בחינת הכשרים התמימים המקרבים לצדיקי אמת שהם מתפללים בחיות והתלהבות ורועשים ובויערים לה' ותברך כלבת אש בבחינת רשפייה רשפי אש וכו', שזה נאמר על כל אחד מישראל, כי לב כל אחד מישראל בוער בטבעו מאד לה' ותברך בשלהבת אש. אף החכמות הנ"ל והתאות מתגרין בכל עת לכבות חס ושלום, אבל על ידי הצדיקים אמתיים נתעורר לב כל אחד ובויער לה' ותברך כראוי, (כמבאר בהתורה אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת וכו' בסימן ט בלקוטי תנינא) ועל פן נקראים חשמל בחינת חיות אש ממללות וכו' כנ"ל.

חו"מ גזילה ה' בר"פ להל' ספירה - ובשביל זה צריכין לזהר מאד להשתדל להתקרב לצדיקי אמת הממשיכין דרכי התורה מחדושי תורה שנמשכו בתקונים הנ"ל. כי זה עסק הצדיקי אמת להלהיב לב בני ישראל לעוררם ולהקיץ שיתלהבו לה' ותברך. אבל נזהרים מאד מרוח סערה שלא יבער האש יותר מדאי בבחינת הריסה חס ושלום (כמו שמבאר בהתורה אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת וכו' עין שם סימן ט לקוטי תנינא). וזה שכתוב במדרש רבה בפרשת העמר שבזכות העמר באין לארץ ישראל והינו כנ"ל:

הקדמה

כמו בתורה ח' תנינא לעיל עוסק רבנו גם כאן¹ בנושא המנהיג של עם ישראל, כיון ישראל הם עם מיוחד בעל לב שמצד עצמו בוער להשם ית'² כמ"ש נר ה' נשמת אדם, דהיינו שלב הישראלי הוא כמו נר שבווער לעלות לשרשו שלמעלה ולא נח לרגע רק מתנועע ונכסף לשרשו כל הזמן, ורק עפרורית הזמן והתיישנות (זקנה דסט"א³) נופלת על שלהבת הלב העולה מאליה, ומקררת אותה ביסוד העפר של מרה שחורה ועצבות וכבידות, ועוד בהתגברות חום הלב והדמים עכורים לתאוות רעות.

¹ ח' ער טו טבת תשפ"א ירושלים

² תורה על רוחות. רוח הדופק ורוח הריאה ורוח האיש אשר רוח בו רוח בחי' הנהגה, והיא בלב, ומנהיג את הלב, וישראל לב העולם וצדיק המנהיג את ישראל הוא הרוח שבלב. נמצא כל האומות בחי' נפש המתלבש בדם וישראל רוח הדופק בהם והצדיק בחי' רוח החיים הבא מהריאה לקרר את הלב ולהחיותו. דהיינו לפעמים לחמם למצווה ולפעמים לקרר מהריסה.

³ עיין תורה מט אות א' אור להביותו של לב של איש ישראלי עד אין סוף.

⁴ עיין לק"ה הודאה ו' אות לב - והתקון לזה הוא אלה תלדות יעקב יוסף וכו', שהצדיק בחינת יעקב בחינת השכל הקדוש מוליד בקדשותו בחינת יוסף שהוא בחינת תוספת קדשה בכל פעם כי אינו נופל לזקנה דסטרא אחרא בשום אופן, רק הוא מוסיף קדשה ודעת בכל פעם עד שיכול להפך כל היגיון ואנחה לשמחה בבחינת ויספו עוניהם בה' שמחה וכו', ועל ידי זה נעשה בחינת בית יוסף להבה שמלהיב אש הקדשה של יעקב כי הוא איש אשר רוח אלקים בו שמנשב העפרורית מכל אחד מישראל כנ"ל, ועל ידי זה ניצוץ אחד יוצא מבחינת יוסף ששורף את כל אלופי עשו שהם כלל כל המניעות והסטרין אחרנין שמהם כל העצבות והחלישות הדעת וההתגרות וכו' וכו' שמתגרין בכל אחד ואחד,

(ג) וזה וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו. זקנים לשון רבים, כי הוא עוסק תמיד להגביר בכל פעם הזקנה דקדשה על בחינת הזקנה דסטרא אחרא. כי יש זקן דסטרא אחרא שעסקו תמיד להפיל את האדם לידי זקנה דהיינו להחליש את דעתו כאלו הוא זקן במעשיו וכו' שעל זה הזהיר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה וכן שמענו מכמה צדיקים שאסור להיות זקן וכו' והכניעו על ידי זקן דקדשה שהוא בחינת זקן וישוב בשיבה האמתית בחינת זקן זה קנה חכמה, שהוא בחינת יוסף שהוא מוסיף קדשה וחיית בכל פעם וכו' וכמבאר מזה בדברינו הרבה (ועין בהלכות תפלין הלכה ה).

ועל כן רבנו מדמה את הלב הישראלי בשני משלים¹, במשל אחד לריאה המנשבת רוח על הלב לקררו מחום עבירת הדמים החוזרים אליו מהגוף. ריאה דייקא שיש בה ה' אונות בחי' חמשה חומשי תורה². ומשל שני לנר שהזמן אוסף בפתילתו פסולת השמן העולה בו ונעשה עפרורית וממעטת את אורו ושלחבתו לבעור לה'. וזה תפקידו של המנהיג הראוי להנהיג את ישראל, דהיינו "איש אשר רוח בו", שרוח הנהגה בו דייקא ולא לו, דהיינו לא שרק יודע לדבר יפה ולמשוך את מאזיניו, אלא רוח הנהגה בו בתוכו דהיינו שזכה לרוח התורה ועל ידה מנהיג עצמו כראוי להמליך את הקב"ה תמיד, ומכח התורה יש בכוחו להנהיג אחרים כי למד תורה הרבה עד שזכה לנפש ורוח ונעשה כלי לקבל נשמה. עיין בזה מאור ושמש (פרשת פנחס) כי לנפש בשלימות זוכים ע"י קיום המצוות בהתלהבות ולרוח זוכים ע"י לימוד תורה כולה בהתלהבות ואזי נעשה כלי לקבל נשמה, מצדיק גדול שכבר זכה בנשמה. ואזי לבו כולל את כל נשמות ישראל ויש לו מקום בלב לכל אחד מישראל ובכוחו לנשב ולהפיח רוח חיים בלב כל אחד מישראל ולרדת לנמוכים ביותר להחיותם ולגדולים ביותר להחזירם בתשובה. כמשה רבנו (עיין תורה פב תנינא). ואפילו אותם שנתערב בנשמתם נשמת הערב רב יש בכוחו של המנהיג לנשב בהם רוח שיהיה לבם בוער לה', ולהפריד הרע של הערב רב שנתערב בהם. וגם אותם מישראל שהיצה"ר רוח סערה מבעיר אותם יתר מהמידה לקטרג³ על ישראל בדבורים רעים בקנאת ה' מזויפת, יש בכוחו של המנהיג אשר רוח בו לנשב בהם רוח טהרה ואהבת ישראל ואהבת ה' שממנה באים לקנאת ה' אמיתית. ואלהיו הנביא הוא פנחס⁴ שמדתו קנאת ה' קדושה, שמצד מדתו לא טובל מי שלא בוער לה' וכל שכן בעל עבירה, כי בעצמו היה אש להבה לה' ומצד מדתו קרוב מאד לבחי' רוח סערה שתשלוט בו להבעירו יתר מהמדה, אבל ברוב צדקתו היה מכניע את קליפת הרוח סערה⁵ הו (שהיא מהג' קליפות הטמאות ביותר והיא הס"מ בעצמו כמבואר בזוהר) עד שזכה לרכב עליה ולעלות בה בסערה השמימה. כמבואר בזוהר. וכל ישראל הם הלב של העולם, והצדיק מנהיג ישראל הוא הריאה והרוח של העולם. נמצא כל אחד כפי שזוכה להנהיג את לבו וכפי שמתקרב למנהיג אמיתי שינשב בלבו להעמידו על שלהבת הלב לה' כראוי, כך יהיה לבו מוליך חיות לכל האומות וממתיק את דיניהם בדם החוזר מהם אליו. ומתקן את העולם כולו.

לד).... וכל זה נעשה על ידי צדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף שהם מאירין האמת בלב כל אחד מישראל על ידי שמנשבין ומנפחין העפרורית שהיא העצבות מלב איש הישראלי עד שהלב בוער לה' ותברך במדה כראוי. ושרש זה האש הקדושה הוא בחינת יעקב בחינת בית יעקב לאש. אבל עקר התלהבות האש כראוי הוא על ידי בחינת יוסף בחינת בית יוסף להבה וכו' ועל ידי זה בוער האש כראוי לה' ותברך בבחינת רשפי אש שלהבת י"ה עד אשר מים רבים שהם הסטרא אחרא המתגרים להגביר העצבות והמניעות וכו', לא יוכלו לכבות את האהבה והנרות לא ישטפוה אשר אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שירצה להסית ולהדיח אחד מישראל מן האמת על ידי הון ביתו על ידי עשירותו הגדולה ששם עקר אחיות העצבות והדאגות בחינת בעצבון תאכלנה בחינת מרבה נכסים מרבה דאגה (וקמו שמבאר בהתורה צוית צדק וכו' עין שם) בוז יבוז לו, בי כבר זכה לטעם נעימת האמת על ידי הצדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף כנ"ל

¹ שני המשלים אינם מדויקים מבחי' הגשמית שעליהם מדובר, כי הריאה אינה מנשבת ממש כפשוטו על הלב וכן הנר אין עליו עפרורית שאפשר ברוח לסירו אלא היא פסולת השמן שעולה בפתילה וסותם את הרוחים ומונע מהשמן לעלות בה כראוי. אעפ"כ הזוהר וכן רבנו מבאיים אותם כי עיקר הכוונה לעיקרון ולא לדמוי הגשמי המדויק. ורצה לדמות את ישראל לנר דייקא כי נר ה' נשמת אדם. ואת הריאה לצדיק המנשב על הלב, כי הריאה רוח בה והזוהר מדמה אותה לתורה מצד החמש אונות שבה שהם כחמישה חומשי התורה, וכן הרוח זוכה לה האדם ע"י לימוד תורה. ומצד המים שבה והתור הנמשלה למים.

² תורה צב ותורה רסו - ובהתורה יש חמשה ספרים, כנגד חמשה כנפי ראה (תקון כ"ה).

עיין תורה עח - עוד מבאר מזה, גדל מעלת עסק התורה הקדושה, שהוא עקר החיים של האדם. כי אלמלא כנפי ראה דנשבי על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא וכנפי ראה הוא בחינות התורה, (כי ראה דא מיא דהר רע"מ פניחס ריח: ומיא דא תורה). הינו כי יש באדם שני מיני תבערות מדורת אש, לטוב ולהפך. ושניהם אינם טובים: כי לפעמים לב האיש הישראלי בוער מאד מאד להשם ותברך ביקוד קוד אש, אבל הוא יותר מדי, עד שהיה אפשר להיות אוקיד כל גופא. ואף על פי שבווער להשם ותברך, אף על פי כן מאחר שהוא יותר מדי אינו טוב. ואי אפשר לקרר ולצמצם ההתלהבות הזאת, שיהיה במדה כי אם על ידי התורה. כי כשיעסק בתורה תגן התורה עליו, ותציל אותו שיזכה לצמצם ההתלהבות שיהיה כראוי. וכן יש, חס ושלום, להפך. כי לפעמים בוער האדם אל תאוות עולם הזה כל כך, עד שגם כן היה אוקיד כל גופא, חס ושלום. אבל בשלומד תורה היא מנגת עליו, ומצלת אותו גם מהתלהבות האש הרע הזה של התאוות, שהיה רוצה לשרפו לגמרי, חס ושלום: נמצא שבאלא התורה, חס ושלום, לא היה האדם מתקיים כלל, כי היה נשרף ומתבטל מרובי התבערות שיש בכוחו, לימין יותר מדי, או לשמאל, חס ושלום. וזהו אלמלא כנפי ראה, שהיא התורה, דנשבי על לבא, הוי לבא אוקיד כל גופא, על ידי שני מיני תבערות הנ"ל, ורק התורה מצלת מזה כנ"ל. והבן הדברים למעשה:

³ כמבואר בתורה לח שקליפת רוח סערה היא המקטרג הגדול. (וכמבואר בתורה ד' שייסוד הרוח הוא דבור, לכן קליפת הרוח סערה היא קטרוג על ישראל ודבורים רעים ובטלים). וכאן בסוף התורה מבואר שאלהיו שמדתו קנאת ה' כידוע היה מכניע אותה.

⁴ רבנו בחיי על במדבר פרק כה פסוק יא - ודעת חז"ל כי פנחס זה אליהו, למדנו אותו ממה שאמרנו בבבא מציעא (קיד). אשכחיה רבה בר אבוא לאליהו דהוי קאי בבית הקברות של עכו"ם אמר ליה לאו כהנא את,

⁵ בבחי' רוח סערה עושה דברו. עיין לק"ה דם הלכה א' ו' שעורים זה בחינת פשעירים עלי דשא (דברים לב, ב) בחינת רוח סערה. ומשם צריכין לברר הדבור שמשם יוצאין הנפשות בבחינת רוח סערה עשה דברו (תהלים קמח). כי עקר הדבור נעשה מן האויר כנ"ל. שהחמשת מוצאות הפה מכים באויר וחוזקין הדבור. והאויר הוא חיות האדם, כי אי אפשר לחיות בלא אויר והוא בחינת רוח החיים בחינת נפשות. ועל ידי שמדברים דבורים קדושים בחינת השתוקקות וכסופין דקדושה, על ידי זה עושין ממנו נפשות דקדושה שהם בחינת דבורים קדושים, בחינת רוח סערה עושה דברו.

רוח המנהיג מסיר עפרורית המרה שחורה ע"י שמאיר דעת

מעניין המנהיג שרוח בו כאן מבואר מאד בקיצור שהכוונה להסירה עפרורית שהיא יסוד העפר בחי' מרה שחורה ועצבות, ואיזו יתחברו חלקי האש ויחזרו להתנשא ולבעור לשרשם למעלה כיסוד האש. נמצא שרבנו כאן מדבר מיסוד האש שבלב הישראלי שהוא מטבעו בוער לה' לבחי' חלק אלוך ממעל, בבחי' נא ה' נשמת אדם. ומנהיג צריך רק להסיר את המנוע.

ובוודאי כל תורה של רבנו היא תורה שלימה לעצמה. אעפ"כ תמונה השלימה ועומק העניין א"א בלי הקדמות שביאר רבנו במקומות אחרים. ובפרט כאן תורה ט' היא ממש המושך של תורה ח' תנינא שקדמה לה, ששם מדבר מהחובה לחפש מנהיג אמיתי שזכה לברור המדמה ביותר, ומוהרנ"ת הוסיף עוד האריך לבאר גודל החיוב בזה/ו' בלק"ה שלוחין ה') כי אדם בעצמו לא יכול ברר את המדמה, אלא רק ע"י שמתקרב לצדיק אמיתי שזכה לזה, וגם שהוא איש אשר רוח בו לעזור לאנשיו לברר גם אצלם את המדמה. וזהו אשר רוח בו בו בתוכו נמצאת רוח התורה ומבררת את המדמה, ובעצמו בוער לה' מתוך הרגשת מציאותו ית' בבחי' שויתי ה' לנגדי תמיד, שע"י מקרין גם לאנשיו את האש הזו. ועיין חיי מוהר"ן סימן רצד.

וברור המדמה הפירוש לברר את כח הדמיון שלנו, שבוה תלוי כל השגתינו בתורה ובהקב"ה. כי כי התורה והקב"ה פנימיותן היא רוחנית ותלויה בהשגה ולא רק בהבנה בשכל. וכן היראה ואהבה שבהן תלויה עבודת ה' והתפלה, הן כפי האמונה/כ"ו שלנו, דהיינו עד כמה אנו חיים את המציאות שהקב"ה נמצא מאד טוב וממלא אותנו ואת כל הסובב אותנו. ומי שחסר לו בהרגשה הזו הוא חסר דעת, וחסר בעבודת ה', ובוודאי שאינו בוער להקב"ה, שזה עיקר הנושא עליו מדבר רבנו כאן בתורה זו תורה ט'. וכדי שההתלהבות בעבודת ה' לא תהיה חיצונית בלבד, אלא אמיתית ופנימית, א"א אלא ע"י ברור המדמה, וזה א"א אלא ע"י מנהיג אמיתי, כפי שהאריך רבנו לבאר לעיל בתורה ח' תנינא.

נמצא שהרוח של המנהיג היא לא רק להסיר את עפרורית המרה שחורה, אלא בעיקר להכניס דעת, ע"י ברור המדמה, שזה מה שבאמת מסיר את העפרורית באופן יסודי ולא רק לשעה.

וזהו "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו" דהיינו אל אשר ילך הרוח של המנהיג האמיתי שכולו אש להבה לה', ללכת ולנשב בלב אנשיו, לשם ילכו ויבער ליבם ויוליך חיות לכל גופם בפרטיות, ולכל העולם כולו בכלליות.

רוחא דנשיב על ליבא

רבנו מדבר על הרוח שמחוץ ללב דהיינו רוח הריאה המנשב על הלב. ובגשמיות הוא האויר שריאה שואבת מבחוץ ומערבת בדם ומתקרר ומקרר הלב והגוף, אבל יש עוד רוח המפעיל את הלב עצמו ונקרא רוח הדופק שבלב. אמנם הוא אע"פ שיש לו חיות עצמאית כידוע אבל מקבל השפעה מהרוח של הריאה כמבואר בספרים/כ"ב.

' עיין לק"ה שלוחין הלכה אות ו' - כי אפלו מי שזוכה למצא לעצמו רבי או חבר אמתי שקבל מצדיקי אמת דברי אמת המועילים לנפשו באמת, אף על פי כן עדין צריך לחפש הרבה בכל יום, כי אפלו אם היו כבר מעשיו מתקנים כראוי צריך גם כן לחפש עוד ועוד, כי ידוע שאין האדם עומד וכו'. וכתוב, "לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד". מפל שכן וכל שכן שרב ורב מעשיהם אינם עולים יפה, בפרט בעתים הללו באשר יודע כל אחד בנפשו, על כן צריכין תמיד לחפש ולבקש הרבה אחרי הצדיק האמת שיש לו בחינת רוח הקדוש הנ"ל, כי בודאי אין החפוש והבקשה אחרי גוף הגשמי של הצדיק כי אם אחרי רוח הקדוש שלו שעל ידי זה עקר ברור המדמה, שהיה תקונו, וזה צריכין לחפש ולבקש תמיד, כי ממה נפשך אם לא מצאו עדין כלל בודאי הוא צריך לילך על ידיו ועל רגליו לבקשו ולחפשו בכל בחו בכל העולם בלו מקצה ועד קצה כל ימיו אשר הוא חי על פני האדמה אולי יוכל למצא חיי נפשו לנצח, על כל פנים יום אחד או שעה אחת לפני מותו. ואם כבר נדמה לו שמצא את הצדיק האמת, בודאי זה צריך לבקש ולחפש עוד יותר ויותר, כי יכול להיות שהוא יושב אצל הצדיק ועדין אורו חשוף אצלו ואינו מרגיש נעימות אמתת עצותיו הקדושים וכו', ומחמת זה הוא רחוק עדין מתקונו. וכמו שמבאר בהתורה וזהו הם מריקים בסימן י"ז מזה, עין שם. כי עקר החפוש הוא אחר הרוח הקדוש של הצדיק הנ"ל. ולזה צריכין יגיעה גדולה וחפוש הרבה עד שימצא. ואם חפש באמת בודאי ימצא, כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו ויגעתי ומצאתי תאמין וכו', כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה:

(ו) ואפלו הרב האמת בעצמו צריך לחפש ולבקש הרבה עד שיוכל למצא ולהשיג קדשת הרוח הקדוש של רבו האמתי שקבל ממנו עד שימצא את עצמו עד שידע איך לדבר וליעץ ולהנהיג את עם עני ודל החוסים בו, כי לבעל בחירה קשה מאד מאד לעזר פי אם בחסדי ה' הנפלאים מאד מאד שממשיכין הצדיקי אמת אבות העולם שוכני העפר בכל יום וכו', אבל צריכין לזה על כל פנים איזה אתערוהתא דלתתא. ועל כן זה העסק לעסק עם בני אדם לקרוב אל האמת לאמתו עמק מאד מאד, עמק עמק מי ימצאנו וצריכין לזה חפוש ובקשה הרבה הן מהחבר, הן מהתלמיד ואז אם תרשנו ימצא לה':

^כ ולא אמונת נשים, כי אע"פ שרבנו שיבח אמונת נשים, זה דווקא לנשים, כיון שדעתן קלה ושכלן חלש ומאידך הן בחי' רגלין שזה בחי' חזק והחלטיות חזקה במה שמקבלות (כידוע שבשול והחלט הדבר נמצא בבחי' רגלין בחי' הנצח והוד). ושתי תכונות אלה שומרות על האמונה שלהן משינוי. אבל האיש דייקא ע"י חריפותו לכן גם יותר אפשר לבלבל אותו במהלכי שכל (שמעתי על זה במליצה שזהו שאמר חז"ל וחילופיהן בגולם, כי החכמה נקרא גולם כיון תלוי בברור הבינה שבה אפשר להחליף אמת בשקר). כדמצינו בחטא העגל שהיה שכל גדול ועל כן נשים לא טעו והאנשים כן טעו. וכמבואר בתורה רנה שאמונה בלא דעת אפשר בקל ליפול ממנה. וכאמור נראה שהכוונה בעיקר לאנשים.

^כ עיין תורה קס - הדפך דופק ונוקש באדם: ..... כי הדפך בא מן הנשימה, והנשימה בא מן האויר על ידי הדבור, וכפי הדבור כן נעשה הדפך אם לטוב או להפך:

בכלליות המוח והלב הם בחי' דכר ונוקבא, אבל בלב עצמו יש גם בחי' דכר ונוקבא, כי יש בו נפש המתלבש בדם הוא הנפש. ויש בו רוח הדופק, גם הם בחי' דכר ונוק, כי הנפש היא החיות הנופשת בגוף, והרוח הוא רוח הדופק שבלב, המאיר בנפש את אור הנשמה שהיא מבחוץ. ומוליך את הדם הוא הנפש להחיות את הגוף. וברוח שם הבחירה כידוע, והוא המוליך את הנפש כרצונו. בבחי' אל אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו. ורוח הדופק מלובש בו חיות הנפלאה הבאה מרוח הריאה, ע"י הנשימה המושכת חיות מגבוה מעל גבוה עד א"ס, אל הריאה, וממנה ללב. נמצא הריאה משפיע ללב, והלב מעלה הדם הזך למח, והוא בחי' השמן שבפתילת המוח שבו קשורה שלהבת הנר שהוא השכל והנשמה.

כי גדר אדם הוא מדבר בחי' יסוד האש. כמבואר בתורה ד' שדצח"ם כנגד ארמ"ע דהיינו שיסודות דומם צומח חי מדבר הם כנגד עפר מים רוח אש. נמצא שמדבר שהוא גדר אדם הוא כנגד אש/י. והמקור הוא המשנת חסידים ושערי קדושה, שם גם מבואר שד' יסודות ארמ"ע כנגד המדות הרעות ויסוד הרוח ממנו דברים בטלים, והאש מממנו גאווה והתנשאות. נמצא שגדר אדם מדבר הוא לתקן את הרוח שהם הדבורים הבטלים ורעים, וזה ע"י שיהיה אש להבה לה', דבורים קדושים, ויכניע את הגאווה.

עד כאן הקדמה

✳

תורה ט ו'ו

(יחזקאל א')/טו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

ועיין תורה נו אות ט' – כי יש בלב רוח הדופק, שהיא מתחלת התולדה, והוא נושא עליו כל הלחות, וכל הדמים, וכל המיצות (שקורין זאפטין) והרוח הדופק הזה, הולך ונוקש בכל האיברים. ועל ידי הליכתו ונשובו בהם, הוא מנענע ומנשב ומנפץ אותם מן העפוש, שלא יתעפשו ולא יתקלקלו. כמו הרוח המנשב בים, שהוא מנפץ ומנשב ומהפך ומגיס המים שלא יתעפשו ולא יתקלקלו. ועקר נשוב הרוח הדופק, בהידיים. כי מחמת שהידיים עסקניות, צריך לנשב ולנפץ אותם ביותר. ועל פן הדאקטור, בשמניח ידו על הדפק, יודע כל ענין החולה. מחמת ששם בידיים, עקר הרוח הדופק של הלב, שהוא נושא הכל עליו כנ"ל. וצריך שילך זה הרוח הדופק, תנועה מסדרת בתקונו ובסדורו:

ועיין לק"ה תפלה הלכה ד אות כב – ועל כן שם בבית המקדש היו יכולים לידע כל העצות והדרכים שהיו מספקים ונבוכים בהם, כי שם היה האורים ותמים שהוא חשן המשפט שנושא אהרן על לבו ששם נודע ונתברר כל העצות והדרכים, כי חשן המשפט שנושא הכהן על לבו ועל כתפיו בין שני ידיו זה בחינת הארת היד הנ"ל שהוא (הלאנד קארט) של כל העולמות. ועל כן שם בחשן המשפט היה אותיות בולטות ומצטרפות שעל ידי זה נודע לכל כל הדרכים איך להתנהג, כי עקר הארת היד ששם מאירין ומתגליו בשרטוטי היד כל הדרכים והנתיבות וכו' של כל העולמות. עקר בחינה זאת נמשך מרוחא דלבא שהוא רוח הדפק שבלב שנמשך ביותר בידיים ועל כי עקר הדפק ביד, ושם בדפק יכול לידע הידוע ומבין את כל דרכי האדם ומאורעותיו ועניניו מעשה איש ופקדתו ועלילות מצעדי גבר. וזה הדפק נמשך לתוף היד, ושם מתעלם ומתגלה כל זה בשרטוטי היד, שמורין על כל דרכי האדם שכלול מכל העולמות מראש ועד סוף. ועין בהתורה וביום הבכורים הסתרה (בסימן נו) מבאר ענין רוח הדפק שבלב שנמשך לתוף הידים ביותר, עין שם. ועקר כח וחיות של זה רוח הדפק שבלב שמתפשט בהידיים ביותר, נמשך מבחינת רוחא דנשיב בכנפי ראיה שמשם עקר חיות הלב והאדם. כי אלמלא כנפי ראיה דנשיב על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא. ורוח שבכנפי ראיה הוא בחינת רוחא הנ"ל, בחינת רוחא נחית לשפך חמימא דלבא וכו' שהוא בחינת שבירת תאנות ממון.

ועיין לק"ה ברכת הוראה הלכה ו אות ה' – ויש בחינת חולה ונתרפא שהוא תקון הידיים (שהם בחינת חסד גבורה תפארת), כי עקר הכח הוא בידיים ושם הדפק שבו תלויים כל מיני חולאות ורפואתם, כי על ידי הידיים נמשך ברכת השכל כמו שמבאר שם שמשם כל החיות בחינת ההכמה תחיה, וכשפוגמין בזה, על ידי זה באין חולאות חס ושלום שהיא קלקול החיות שהוא בחינת פגם הידיים הנ"ל

עייין לקמן חסד לאברהם מעין ד' נהר לו

21 עיין לק"ה גולה ה' ר"פ לספירה – גדר האדם הוא מדבר. והוא כנגד יסוד האש כי דומם צומח חי מדבר הם בחינת ארבעה יסודות אש רוח מים עפר והאדם שהוא המדבר עקרו מיסוד האש. ועל כן עקר שלמות הדבור הוא בחינת אש בחינת וגבורתך ידברו והגבורות הם בחינת אש. וכל עבודת האדם היא בענין הבחירה שזה מעלתו שבשביל זה נברא לסור מהרע של היצר הרע המסית ולמשך עצמו להטוב להיצר טוב כי כל התאוות והמדות רעות בחינת אש פי מהאש יצאו. כי אף על פי שהאדם כלול מכל הארבעה יסודות שמהם כל המדות והתאוות כמובא במקום אחר ובדברינינו. אבל הכל מהאש שבאותו היסוד. כי כל יסוד כלול מכל הארבעה יסודות והמדבר כל היותו מיסוד האש שבאש שבארבעה יסודות כמובא. כי עקרו נברא להכיר הבוורא יתברך על ידי לבו ודעתו. וידיעת ה' יתברך הוא בחינת אש בבחינת פי ה' אלקיך אש אוכלת הוא. כי הדעת והשכל הוא כמו נר דולק בחינת נר ה' נשמת אדם וכו'. והלב הוא בחינת נר דלוק ושם בבחינת הלב עקר הבחירה כי האש שבלב בוער לכל התאוות ובפרט לתבועת המדורה וכו'. ולהפך הוא בוער מאד עד לב השמים לה' יתברך וגם זה אינו טוב בשלמותו כי הוא חוץ מהמדה. ועל כן כל התקון על ידי התורה שנתנה באש שהיא מצמצמת האש בשתי הבחינות (כמו שמבאר בהתורה ויתן עז למלכו וכו' בסימן עח) בבחינת אלמלא כנפי ראיה דנשיבין על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא בשתי הבחינות הנ"ל כמו שמבאר שם:

²¹ לא ידוע מתי הויכין נאמרה תורה זו

10 יחזקאל פרק א (א) ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני בתוף הגולה על נהר כפר נפתחו השמים ואראה מראות אלהים:..... (ד) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה בעין החשמל מתוף האש: (ה) ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להנה: (ו) וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם: (ז) ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל ונצצים בעין נחשת קלל: (ח) וידו (וידייו) אדם מתחת כנפיהם על ארבעת רבעיהם ופניהם וכנפיהם לארבעתם: (ט) חברת אשה

פסוק זה מדבר בעניין המרכבה הקדושה שראה יחזקאל, שהיו בה ד' מלאכים ופניהם פני אדם אריה שור ונשר, כל אחד כלול מכולם, וכיון שבכל צד היה להם פנים, אומר הנביא שלהיכן שהלכו היה זה לפניהם, ולא היו צריכים להסתובב, כדי ללכת להיכן שרוח רצונם הולך אותן.

ובתיקוני הזוהר מבאר שרמוז בפסוק זה שהדם שבעורקים של האדם הולך בכל הגוף להחיותו, מכח הרוח שבלב.

איתא בת"ז בתיקוני הזוהר **(תי' יג ד' כז ט"ז)** **כולאו ערקין דלבא מתנהגין בתר רוחא** עורקי הלב שבהם הדם, הם כחילים אחר מלכם, ור"ל הם פועלים בכח הרוח שבלב **הה"ד** הכא הוא דכתיב, דהיינו כמו שכתוב **אל אשר יהי הרוח ללכת וכו'** ילכו, פשט הפסוק שלהיכן שרוח רצונם ללכת לשם היו הולכים. ורשב"י בתיקון יג דורש שהדם שבחלל הלב הימיני כיון שהוא סמוך לכבד שבו דינים קשים והרוח הבא מהריאה ממתיקו **דהיינו הרוח היוצא מכנפי הריאה** הוא הממתיק את הדינים שבחלל הימיני שבלב הסמוך לכבד, כמבואר בתיקוני הזוהר **כי אלמלא כנפי ריאה דנשבין על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא (שם בת"ז)** תרגום – אם לא שכנפי הריאה מנשבים רוח על הלב היה הלב שורף את כל הגוף מרוב החום שבו. בגשמיות אינו בדיק כך שהרי אין שם זרימת אויר שאפשר על ידו שכנפי הריאה ינשבו על הלב. אבל הכוונה שהקרור נעשה ע"י האויר ששואבת הראה מבחוץ ומערכת בדם שמתקרר ומקרר את הלב/י".

לקמן יתבאר שרבנו הביא מימרא זו למשל על כך שמנהיגי הדור שאם הם לא מנשבים ברוחם על עם ישראל שהם לב העולם, לקרר אותם מחום התאוות רעות אזי ישראל היו שורפים את העולם מרוב חום התאוות ועזות שבהם. (וכן אמרו בביצה כה: ישראל עזין שבאומות על כן ניתנה להם התורה/י"ט) עיין תורה קמז)

אָל אַחוּתָהּ כְּנַפֵּיהֶם לֹא יִסְבּוּ בְּלִבָּתָן אִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ: (י) וְדַמּוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם: (יא) וּפְנֵיהֶם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמַעְלָה לְאִישׁ שְׁתֵּים הַכְּרוֹת אִישׁ וּשְׁתֵּים מְכֻסוֹת אֶת גְּוִיתֵיהֶנָּה: (יב) וְאִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ לֹא יִסְבּוּ בְּלִבָּתָן:

מצודות דוד (יב) ואיש – כל חיה מהחיות ילכו אל מול עבר פניו רצה לומר בכל רוח שהלכו היה מול עבר הפנים כי היה להם פנים בכל רוח. אל אשר יהיה וגו' – אל המקום אשר יהיה הרצון ללכת הלכו כן ולא יסבו להפנות מצד אל צד בעת לכתן:

^{י"ט} בדפים שלנו כה.

י' תיקון יג דף כח. – ועתה מתחיל לנצל ענין הרוח בלב, וזה שאמר ה' **איהי הבל ורוחא דפימא** ה' דנינה היא סוד הכל ורוח היואל מן הפה ששוקע מהלב שהוא הדינה, והרוח הוא כנו אמצעי, הכולל את כל השלשה קוים שבדינה, והיינו **דסליק בה קלא ואמיה ודבורא** שעולה בה קול ואמירה ודבור, דהיינו קול הוא סוד התפארת, ואמירה הוא סוד החסד, ודבור הוא סוד הגבורה, **דא** ו' הרוח שבלב הוא כנגד אות ו' דשם הוי"ה שבדינה, **ערקין דלבא אינון פחייילין בתר מלכהון** עורקי הלב שבהם הדם, הם כחילים אחר מלכם, ור"ל הם פועלים בכח הרוח שבלב.

להבין את מאמר הנב"ע ז"ל, נקיים מה שמבאר בהמשך המאמר, כי כללות הלב הוא דנינה דין, או דנינה היא סוד הכל ורוח היואל מן הפה ששוקע מהלב שהוא הדינה, כי מחלל השמאל הסמוך לריאה יואל רוח שאינו דין קשה כל כך, ומחלל הימיני סמוך לכבד, שהכבד מלא דם הרומו לדין קשה, לכן יואל משם אש שורף שהוא דין קשה, וטעם הדבר שחלל הימין ניתן דין הקשה, לפי שצד הימין קל יותר להמתיק ולקרר חמימותו, ובחלל השמאל אין הדין קשה כל כך, כדי לקרר חוקף הדינים שבלב.

ידרא דמלה וסוד הדבר נקמו כמה שכחו **אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו** ומפרש **הכי מתנהגין ערקין דלבא לגבי רוחא** כך מתנהגים עורקי הלב כלפי הרוח, למקום שרצו הרוח להנהיגם, אם יתנהגו ללכת, ור"ל עורקי הלב הם סוד ההיכלות והעולמות המתנהגים על פי רוח שבלב, שהוא חיות הפנימית, **הרי לך רוח בלב** שהוא דבר הרביעי מחמשה דברים שבלב, **דנפיק מאון שמאלא דלבא** היואל מחלל השמאל של הלב, ואמר **ואיהו הנה רוח צפונית דבשש בכבוד דידוד** והרוח שבלב הוא סוד רוח צפונית שהיא מנינה שבלב, שמה בכבוד של דוד, דהיינו שממתיק את דני המלכות הנקראת כבוד של דוד, ואמר **ובהאי רוחא הנה בשש בחמש גימין דכבוד** וגם דוד כבוד הזה היה מכה בחמשה נימין של הכבוד, שהוא סוד חמש גבורות ממותקות לאימא, המתקנות את החמש גבורות של המלכות, **דאינון שהחמש גבורות לאימא**, הם סוד **חמש כנפי ריאה** דהיינו חמש אונות של הריאה (כדברי חז"ל במס' חולין דף מז ע"א, שיש חמש אונות בריאה).

וממשך ואמר **ובקנה סליק קול מלבא** (ה"ג הגר"ח) וכמה הרוח הנושך בכנפי הריאה, יואל הקול מן הלב דרך קנה הריאה, **ואיהו אש אוכלא מאודנא מינא דלבא דאיהי כלפי כבד** וזה הרוח הוא אש אוכלת הרומזת על דנינים קשים, היואלים מאון שהוא חלל הימיני של הלב, שהוא סמוך לכבד שהוא אש שורף, לכן הוא דין קשה, ומנייה נפיק דבור ומה הרוח יואל הדבור שהוא לשון קשה, ורומז על המלכות שעיקרה גבורות, **הנא הוא דתיב** זהו שכתוב **הלא בה דברי כאש** היינו "דברי" הם מדין קשה כאש, **ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא** ואם לא כנפי הריאה הנושכות על הלב, **הנה אוקיד כל גופא** היה אש הכבד שורפת את כל הגוף, כי הכבד מעלה אש ללב, וכנפי הריאה מקררות את האש שבלב, ור"ל אם לא שהחמש גבורות ממותקות של הדינה ממתיקות את החמש גבורות של המלכות, לא היה יכול העולם להתקיים ממת דנינים הקשים של המלכות. (כל"ר והגר"ח ח"מ)

י"ט ספר הברית – חלק א מאמר יז נפש החי שבמדבר – פרק ב – והנה הריאה היא מנשבת על הלב המונח בצל כנפיה באמצע, כי הריאה שוכנת בשתי חדרי החזה וחולקת עצמה לב' חלקים, אשר כל אחד מהחלקים מונח בחדר בפני עצמו כדי שאם יזוק ויופסד האחד יהיה החלק השני לפליטה לעשות פעולתו היא הנשימה, כי חדר החזה נחלק לשתיים על ידי ב' עורות הנמשכים ממעלה למטה ולא רחוקים זה מזה הנקרא (מעדיאשטינוס) אשר בין שתי עורות המחיצה הזוה מונח הלב. והריאה מורכבת מבשר רך כמו ספוג וכלם ביעות וכיסיים בשריים אשר על כן היא נפוחה וממלאה כל החזה, ומושכת בתוכה רוח ואויר החיצון דרך החוטם והפה במסילת הקנה ושולחת האויר אל הלב בהתכווצותו ומן הלב יוצא הרוח אל העורקים של הגוף, כמו שאמר בזוהר (בר"מ פרשת פנחס) ורוחין דאירא נפקין נחתין ביה בלבא לקרר אחמימותא דלבא דלא לוקיד לגופא עכ"ל. עוד שם והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא דאתמר בהון אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו (יחזקאל א') עכ"ל. והיא חוזרת ומתרחבת ומקבלת בתוכה אויר חדש על ידי הנשימה דרך הקנה כי הקנה הוא הדרך להביא הנשימה ולהוציא הקול מהריאה והקול יוצא מתוך סמפוני הריאה הבא מנשמת רוח חיים מאודנא שמאלא דלבא ובהתכווצותה דוחה האויר אל הלב לקרר החמימות הטבעי שבו להחליפו באויר הקר ר"ל שנכנס אויר הקר ויוצא אויר החם שהוא גוף עשני, וזה דבר הכרחי במציאות בעלי חיים, ובאויר הנכנס ניוון הרוח הטבעי למלאות תמורת המותק ולא יחסר המזג מכח הטבעי, ובתנועת הריאה התנועה עמה כל החזה מגביה את עצמה ואחר כך משפלת, וכן בזה אחר זה כמו חמישים פעמים (במינוטא) אחת, גם יתנועעו הבני מעיים וגורם מרוצת הדם וסיבובו בגוף, וע"י הסיבוב והמרוצה יתחמם הדם ויזדכך וזה עיקר חיות האדם. גם גורם למרוצת המאכל אל המרכז ע"י תנועת הבני מעיים ועוזרת פתיחת נקבי צרכיו של האדם:

י"ט בהקדמה לתורה ל' ובתורה לח ותורה כב הארכנו לבאר הסתירה ממה שאמרו חז"ל שמדתם של ישראל היא הבושה. ואמרו מי שאין בו בושה ויש בו עזות פנים לא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני.

צ"ע כי מה שאמר תחילה שהעורקים של הלב הולכים אחרי הרוח, לכאורה הכוונה לרוח הדופק שבלב שכידוע¹⁹ הוא המוליך את הדם בעורקים לכל הגוף, ואילו רוח הריאה המנשבת על הלב לקררו לכאורה רק מקרר ולא מוליך. אבל באמת חז"ל גילו לנו שרוח הדופק אינו סתם קוצב לב, אלא דופק בשכל גדול,²⁰ לפעמים צירה ולפעמים קמץ וכך כל הטי' נקודים (כמבואר בתורה לא שהנקוד בחי' רוח המוליך את האותיות) ועל כן רופא יודע על פי הדופק להכיר את חולי הנפש והגוף²¹. נמצא שהרוח הבא מהריאה אין הכוונה בפשוטו שהוא כמו רוח מניפה על הלב, אלא מקררו ע"י האויר שמקבל מהנשימה מבחוץ ומערבו בדם והדם מקרר את הלב. ובאויר הזה שהריאה מושכת מבחוץ בתת"ר נשימות כל שעה מבואר בתורה ח' שיש בו שכל גבוה ודעת נפלא הנמשך מא"ס²² בחי' דעת קנית מה חסרת כמבואר שם. ומתלבש

¹⁹ הלב בגשמיות הוא משאבה כפולה (כמבואר בספר הברית ח"א יז ב') כי הוא מחולק לשני חללים ימין ושמאל, שכל אחד מהם עליה וחדר וקרום ביניהם, שעולה ויורד, וכשהקרום יורד שואב דם מהחוץ אל העליה, וגם דוחף את הדם שבחדר שתחתיו לחוץ. וכשהקרום עולה נפתח ססתום והדם יורד מהעליה אל החדר. וכשהקרום שוב יורד, נסתם השסתום, והקרום שואב דם לחדר ודוחף דם מהעליה כנ"ל. (אינו מדוייק אבל זה העיקרון) החלל הימני שואב דם מהגוף ומוליכו אל הריאה, וחלל שמאלי שואב דם מהריאה ודוחפו לגוף.

נמצא שבחלל הימין שבו הדם החוזר מהגוף עבור וחסר חמצן, ובחלל השמאלי הדם זך ומחומצן הבא מהריאה, והלב דוחפו להחיות את הגוף. החלל הימין סמוך לכבד, והדם בו חוזר מהגוף עבור חם, והחלל שבשמאל סמוך לריאה לקבל ממנה, הדם בו נקי וקר.

²⁰ ועיין חסד לאברהם מעין ד' נהר לו – הענין הוא כי סוד הדפק הוא סוד התפשטות חיות האין סוף ברוך הוא בתוך ז"א והתלבשותו בסוד החכמה בסוד כלם בחכמה עשית (תהלים קד כט) והענין כי בח החיוני שדופק בתוך הוורידין הוא רוח האין סוף, והדפק בעצמו הוא חכמה שהוא הכלי אל החיות האין סוף ולפי שאין התפשט בכל הגוף כי אם אחוריים ולזה נקרא דפק שהוא אחוריים של ע"ב שהוא קפ"ד. ודע כי כפי מה שיש עבירה או עון כן נחסר האור משם אמנם יודע העון והפגם כפי המידה היותר גוברת בדפק בה הוא הפגם וזה ע"ד תוסף רוחם יגועון. והענין הוא שיש עשרה מיני דפקות כנזכר בתקונים (תיקון סט דף קח). והם צירי סגול וכו', והנה כשתשים ידך בדפק לפעמים תראה שדופק נקודה אחת ואח"כ נקודה שנית בצדה וזהו סוד צירי. ולפעמים זו למעלה מזו ונקרא שבא. ולפעמים הראשונה ארוכה והשניה נקודה לבד וזו היא קמץ, וכן כיוצא בזה. וזה מורה כפי מציאות החיות הנמשך לו אז מאיזה בחינה שבחכמה. כי אם נקודה דפיקתה קמץ אז הוא מורה על התגברות בחינת הכתר שבחכמה אשר משם שולח הארה וחיות אל האיברים כולם. ואם הוא פתח הוא מן החכמה שבחכמה וכן כיוצא בזה בכל הנקודות. ולפעמים הם שני נקודין יחד ש"א וצירי וכו'. ודע כי בזה יודע החטא והפגם של האדם. כי כשתהיה הדפיקה בקמץ זה יורה שחטא בכתר, ולכן מתגבר הכתר ומראה כחו כדי שלא יתלק. כי כאשר תהיה בחינה אחת גוברת יורה על חסרון אותה בחינה הנזכרת. ולפעמים זה מורה בהפך על שעשה מצוה בבחינה ההיא. ואין אתנו יודע עד מה מהאר"י זלה"ה: [עיין שער רוה"ק דף ג' וליקוטי תורה טעמי המצות פרשת וירא].

²¹ תיקוני זהר דף קה. מתורגם – ומנקדים בדפק הרוח, והם מנקדים בנימים של פנור דוד, הדפק הוא כמו הקול שעולה בנגון, כנגד עשרה דפקים שמסתכל הרופא בדפק, עשה דוד עשרה מיני נגינים בתהלים. ארבעה הם, אחרית רעיתי יונתי תמתי, כנגד יהו"ה, ועשרה דפקים כנגד יו"ד ה"א וא"ו ה"א, הדפק יוצא מאזן שמאל של הלב, וזהו רוח צפונית שיהיה מנשבת בכנור דוד שיהיה מנגן מאליו, וכל העורקים והוורידים של הגוף שהם דפקים, הם (היו) דופקים מן הלב, וסוד הדבר – אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

עיין שבחי הבעש"ט – פ"א בא איזה דאקטער גדול ומפורסם לדוכסה שבעיר. ותתפאר הדוכסה בשבח הבעש"ט כי אדם גדול הוא וגם בקי ברפואות. אמר הדאקטער שלחה אחריו שיבא לכאן. ותאמר אין זה כבודו כי"א לשלוח אחריו עגלה כבודה כדרך השרים כי אדם גדול הוא. ותשלח אחריו ויבא לפניו. וישאל הדאקטער מהרב אם אמת שהוא בקי ברפואות. והשיב לו אמת הדבר ויאמר באיזה מקום ומאיזה מומחה למד. ויאמר הש"י למדני יהי לצחוק בעיני הדאקטער. וישאל אותו עוד אם הוא מבין על הדפק. ויאמר הרב הנה אני יש לי איזה חסרון תבין על הדפק שלי ואני אראה ואבחין הדפק שלך. ולקח הדאקטער את הדפק של הרב הבין שיש איזה חסרון אבל אינו יודע מה הוא כי באמת היה חולי חולת אהבה להש"י מה שזוהו למעלה מהבנתו. אח"ז תפס הרב את הדאקטער בדפק שלו והחזיר הרב פניו להדוכסה ושאל ממנה הנגבו לך חפצים יקרים אלו ואלו. ותאמר הן זה כמה שנים שנגבתי ואיני יודע איה הם. ויאמר הרב שלחו לאכסניא שלו ותפתחו תיבתו ותמצא את כל החפצים בשלימות. ושלחה תיבה ומצאה כדבריו הק'. ונסע הדאקטער משם בחרפה ובוז. (והענין כי אחורים דאבא הוא קפ"ד אותיות כפ"ק ולכן היו הצדיקים מכירים בדפק על כל החטאים כמ"ש בזה"ק ובת"ו): עכ"ל שם.

עיין קהלת יעקב (לרבי יעקב צבי יאליש) – דפק ענין הדפק הוא מחכמה, אחוריים דע"ב גימטריא קפ"ד אותיות דפק, וכשם שתנועות הדפק מורים על חולאי הגוף, כך מורים על חולאי הנפש, כי אם הדפק בתנועת צירי יורה שפגם בבינה כגון שחטא בכבוד אב ואם, או שנמנע מלהשתדל בהבנת דברי תורה, וכן אם התנועה בניקוד פתח יורה על שפגם בחכמה ונמנע מלהתחכם בחכמת התורה, וכן אם הוא בניקוד סגול יורה שמנע גמילות חסדים שהוא בחסד וכיוצא בזה, מהרב ז"ל (ליקוטי תורה טעמי המצות). ועיין בתיקון ס"ט דף קט"ו ע"ב ובכסא מלך שם, ועיין שם עוד בדף קט"ו ע"ב:

²² כנ"ל בחסד לאברהם ד' לו.

ועיין ערבי נחל בראשית (ד"ה נמשך עוד הענין) – ויובן כ"ז עם אמרם (זהר ח"ג דף ס"ט ע"ב) כי כשרצה הקב"ה לברוא האדם אמרה אורייתא קמיה האי אדם עתיד למחטי קמך והשיב הקב"ה וכו' למנגא איתקרינא ארך אפים. וקצת קשה מה תועלת בהארכת אף מאחר שסוף סוף אח"כ יתענש. רק הענין, נודע כי בני יששכר חלקו השעה לתת"ר חלקים ככוונה שיש בשעה תת"ר נשימות שמנשם האדם כי שם הויה ב"ה מתגלגל לתת"ר צירופים, ובכל רגע מאלו הרגעים מתפשט חיות חדש מן צירוף חדש לכל העולמות, ומחמת זה יש בכל רגע פירוש חדש על התורה כולה, כי חיות חדש והנהגה חדשה בכל העולמות בכל רגעי השעה, ומחמת זה מוכרח שיהיה תת"ר נשימות בשעה, כי חיות העולמות שנשפע מהש"י משתלשל מעולם לעולם וכל הנמצאים שואבים אותו החיות כמשה"ה (נחמיה ט', ו) ואתה מחיה את כולם, ובהשתלשלו לזה העולם נעשה באדם ובכל בעל חי שביבשה רוח שהוא נשימה שמנשם האדם לקרבו שזו חיותו. ולכן לפי שבכל רגע יש חיות חדש לכן צריך נשימה חדשה שיקבל רוח החיים המתפשט ברגע הזה כי לא יחיה ברגע הזו על ידי החיות שקיבל ברגע הקודמת כי עתה כבר נעשה חיות חדש והנהגה חדשה בכל העולמות מצירוף חדש, כך מתנהג כל ימי עולם מראשית הבריאה עד סוף. והאלהים עשה כך לפי שאם היה חיות א' לעולם היה הנפש החוטאת היא תמות בהכרח דהא אדם כשחוטא פוגם או בשורש חיותו ונפסק החיות שלו וא"כ לא היה לו שוב עם מה לחיות, משא"כ עבשיו שיש בכל רגע חיות חדש מצירוף חדש, לכן אף כשאדם חוטא ופוגם בשורש חיותו ונפסק חיותו של מ"מ הוא חי דהא מיד ברגע האחרת נשפע חיות ממקום חדש שעדיין לא פגמו, ולכן יוכל החוטא לחיות וחטאו שמור עד שיעשה תשובה או עד שיתענש, וזהו ענין אריכת אפים כאמור:

בדם שהזך שבו עולה כמו שמן אל פתילת המזח ודולק כמו נר ה' נשמת אדם נמצא שהשכל שבמח הוא כפי הנשימה כמבואר בתורה רכה ותורה ס' ותורה ח' תנינא.
נמצא שהריאה היא כמו מנהיג את הדם שבלב לקררו ולהבעירו וללמד דעת וכיצד לרוץ בגוף לאט או מהר, והוא משל למנהיג המנשב בעם ישראל ומנהיג אותו עתים למהר ועתים להאט בעבודת ה' כפי שיתבאר לקמן.

רבנו אומר יסוד בטבע הנר הדולק, וכוונת רבנו לבאר את המשל הקודם בעוד משל. כי במשל הקודם מבואר רק שהמנהיג צריך כבות את האש, ובמשל שיביא עתה מבאר שהעיקר להבעיר את ישראל עבודת ה' וממילא הם לא יבערו לתאוות, ואעפ"כ גם בצד הקדושה, לפעמים צריך לכבות את ההתלהבות היתרה כדי למנוע הריסה כפי שיתבאר לקמן.

כי ע"י הרוח מכביין את הנר ומדליקין את הנר, כנראה בחוש, שלפעמים נכבה הנר ע"י הרוח המנשב, ולפעמים מדליקין הנר שנכבה ע"י הרוח שמנשבין בו.

כי כבוי הנר הוא ע"י שנופל על הנר עפרוריות דהיינו הפחם שהוא הפסולת שיש בשמן, שמצטבר בין סיבי הפתילה של הנר, ונפרדין ע"י חלקי האש שיש בו בשלהבת הנר מיסוד האש/כ"ו ואינם יכולים לבעור.

וע"כ כשמנפחין בו אזי הרוח מנפח מן הנר את העפרוריות שמצטבר עליו וע"י חוזרים ונתחברים ונתקשרים חלקי האש ומתחילין לדלוק. המציאות הזו שמתאר רבנו אולי נמצאת בפתילה עבה מאד, אבל לא בפתילה דקה, וצ"ע. אבל אפשר לראות זאת בחוש בגחלים עוממות/כ"ז שהעפרוריות שעליהן מכבה אותן וע"י רוח, העפרוריות סרה מהן והלהבה נתפסת בעץ הפנימי יותר ובערת שוב.

בראשית חכמה ביאר שתתרחף חלקים הם צרוף הויה וניקודו ואולי כוונתו כי יש ט' סוגי ניקוד שהם כנגד הספירות כידוע עיין תורה לד' מלאפום כנגד יסוד ובתורה מח צירה כנגד בינה וכיו"ב וכל ניקוד הוא קומה שלימה של עשר ספירות נמצא שלכל צירוף הויה יש צ' נקודים ויב פעמים צ' הוא תתרחף.

ובמגלה עמוקות על התורה - פרשת בהר פירש שיש י"ב צירופים דבהון י"ב שעות ביום ובכל שעה מ"ה אלקים הוא שם של מ"ה (הויה במילוי אלפין) וזה סוד תתרחף כ"ד פעמים מ"ה הרי תתרחף ובכל שעה צירוף אחר. (אולי הכוונה כי כל חלק הוא הארת דעת בבחי' יחוד הויה אלקים. ובכל חלק מתיחד אלקים עם צירוף אחר של הויה)

ועיין קהלת יעקב - ערך תת - תתרחף עניין תתרחף רגעים שבשעה, כנגד שם ב"ן ד' שמתגלגל בצירופים למנין תתרחף, ועיין בבחי' פרשת קדושים מזה, ועיין בשל"ה שער האותיות אות הלל דף ס"ה ע"ב, שביאור בזה שני פירושים, ועיקר הפירוש הב' שביאור הפרדס בשער פרטי השמות פרק ב', וע"ש בפרדס שהאריך, ועיין במעבר יבק מאמר א' פרק י"ד שכתב גם כן עניין תתרחף של צירוף השם, על ידי ו' נקודות על דרך שכתב הפרדס, וכתב ומלבד זה יש תתרחף באותיות השם לבד בלי סיוע הנקודות, אפשר שכיוון לפי הראשון שכתב בשל"ה שם, שחושב תתרחף בגלגול השם לבד מבלי נקודות, רק גלגול אות הראשון יוד לארבעתן, כזה יו"ד פעמים יו"ד ת', יו"ד פעמים ה"א ק"ך, יו"ד פעמים ו"ו עולה ת"מ, יו"ד פעמים ה"א ק"ך, והנה על פי דרך הפרדס הנ"ל יש תתרחף בצירוף הויה עם הא' על ידי ו' נקודות כמו שביאר שם הפרדס, וכל על דרך זה בכל כ"ו אותיות, כגון צירוף הויה עם ב', וכן עם ג' הרי כ"ז פעמים תתרחף, והנה בכל הויה י"ב צירופים נגד י"ב שעות היום, הרי י"ב פעמים כ"ו פעמים תתרחף, והנה ב"ב שיות היום הצירוף תתרחף היא אות מהויה תחילה, ואחר כך אות א' מאלף ב', ובי"ב שעות הלילה הוא להיפוך, תחילה אות א' מא' ב' ואחר כך אות מהויה, וכ"ז ב"ב צירופים, ובכל צירוף יש כ"ז פעמים תתרחף לכ"ו אותיות התורה, והסדר כך י"ב שעות יום א' של חודש ביום מתגלגל שם הויה ב"ב צירופים עם אות א' אות השם קדום, ואחר כך אות א' ובלילה מתגלגלים י"ב צירופים אלו ואות הויה מאחרת לאות א', וביום ב' לחודש מתגלגל י"ב צירופי הויה עם אות ב', וכל על דרך זה כ"ד ימים, כל יום עם אות א' מכ"ו אותיות התורה על דרך הנ"ל, וזה בכ"ז ימים שלימים שהירח סובבת בהם הכיפה, והנשאר לה בסוף החודש צריכין לה לרוץ אורח החמה, ודע דאף כשהשם מתגלגל עם אות ת' אינו נחשב הת' לד' מאות רק לאחד, כגון יוד עם ת' הוא י"א, ולכך נמצא מספר תתרחף שיהו בכל האותיות, והטעם כי אותיות השם הם נשמה, ואותיות התורה הם כלי אומנות, וכל כלי אין מונין לו אלא אחד, ואין הבדל בין מחט אחד למטר הגדול, כל זה מתבאר במעבר יבק שם:

אבל בספר שפע טל - הגהה מב ביאר באופן אחר. - הגהה רמזו וגילו לנו מתקני תפלות מה שתקנו לומר מחדש בכל יום תמיד להורות כי השגחתו ב"ה בתמידות דבוקה וקשורה בהתחדשות הבריאה בכל עת ובכל רגע ורגע עד שלא תמצא רגע ביום שתהיה פנוי ונעדר מהשגחתו ב"ה שאלו פסקה ח"ו השגחתו רגע אחד שלא לחדש ולברוא כלם ברגע ההוא יאבדו ועל זה רמז דוד המלך ע"ה בידך עתותי וכו' כי כל הרגעים והעתות שהם עתות קצרים מדובקים עת בעת רגע ברגע כלם הם רמוזים במספר שם בן ד' בגלגול אות ראשון לארבעתן לכל ד' אותיות במילואן עולה תתרחף רגעים שהם הרגעים הנכללים בכל שעה ושעה מ"ב שעות שכל יום ויום מתגלגל בהם מ"ב ל"ב בסוד י"ב צירופי הויות כיצד כתוב שם בן ד' במילואו יו"ד ה"א וי"ו ה"א וחשוב וגלגל אות ראשון משם בן ד' לכל ד' אותיות ותמצא תתרחף שהם תתרחף רגעים כיצד יו"ד פעמים יו"ד עולה ת' אח"כ חשוב יו"ד פעמים ה"א עולה ק"ך תצרף אלו שני מספרים הרי תק"ך אח"כ חשוב יו"ד פעמים וי"ו הרי ת"ם תצרף תק"ך עם ת"ם הרי תתק"ס אח"כ חשיב יו"ד פעמים ה"א הרי ק"ך תצרף ק"ך עם תתק"ס יעלה תתרחף נמצא שכל הרגעים נכללים בשם בן ד' יוד ב"ה וזהו שאמר בידך עתותי ה' כי בכל רגע ורגע הוא משפיע חיים לכל חי ואלו ח"ו יופסק השגחת החיים רגע אחד כלם כרגע יאבדו כי בכל רגע ורגע הם בידו. ע"כ הגהה:

כ"ז צ"ע פשיטא שחלקי אש הם מיסוד האש ומה מחדש בזה? ונ"ל כוונת רבנו כמבואר בשערי קדושה הנ"ל שד' יסודות מהן משתלשלות המידות, וכמבואר בתורה ד' אות ח' שם מבואר שיסוד הרוח ממנו הדבור ויסוד האש ממנו הגאווה והתנשאות. ואולי זה כוונת רבנו כאן שחלקי האש כשהם נפרדים אזי אע"פ שהן מיסוד האש שגדרו התנשאות דקדושה שאיפה לעלות למעלה לשרשם, כנראה בחוש שהאש טבעו בווער לה' וכל מהותו נכסף ומשתוקק לעלות למעלה כל הזמן. אבל כיון כשחלקי האש נפרדים לא ניכר כל כך השאיפה הזו, כי העפר שממנו הכבדות ועצבות מתגבר עליהן, בבחי' הפרד ומשול. וע"י שהמנהיג מנשב ברוחו ומסיר את העפרוריות אזי מתחברים חלקי האש ואזי מתגלגל בהם גדר יסוד האש להיות בווערים אל על.

כ"ח ואמנם גחלים עוממות משל לעם לשון אור עמום וחלש כי מצד עצמם הם כמו גחלים עוממות שצריך מנהיג שישב בהם ללבות את אש האהבת ה' בהם.

כי(וכן לפעמים מכבין הנר ע"י הרוח שמנפח ומפריד

האש מהנר/א.

ועתה יבאר רבנו את הנמשל. ומבאר שרוח כנפי הריאה הוא משל למנהיגי הדור המנשבים רוח לקרר את הלב שהוא עם ישראל, כשהוא בוער בחום התאוות רעות.

ועוד מבאר את משל הנר הנ"ל, שהנר נמשל לעם ישראל (אולי כי נר ה' נשמת אדם) ומבאר שעיקר הרוח שמנשבים המנהיגים בעם ישראל שהם לב העולם, זה להדליק בהם אש התלהבות לעבודת ה'. ונראה הכוונה שהתלהבות לקדושה זה בעצמו מקרר את הלב מחום התאוות. ועוד מבאר שלפעמים גם בצד הקדושה צריך לנשב רוח בעם ישראל כשמתלהבים יותר מדאי עד שעלולים לבוא לבחי' הריסה, כגון מי שעושה למעלה מכוחותיו או למעלה ממדרגתו, או שנכנס לפנים ממחיצתו, מרוב התלהבות לקדושה, כגון חטא נדב ואביהו (עיין תורה מא), או שמלמד חוב על כל מי שלא בוער כמדהו.

ומנהיגי הדור הם בחי' רוח כי רוח לשון הנהגה כ"ש כמו שכתוב שהקב"ה אמר למשה רבנו **(במדבר כז)** וקח לך את יהושע איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו. וביארו ז"ל במדרש¹ **שיודע להלוך נגד רוחו של כ"א** [י"ד] דהיינו שיודע להנהיג כל אחד מישראל בעבודת ה' לפי שרש נשמתו². וביאר המאור ושמש³ שכונת

^א צ"ע כנראה שרבנו לא אמר זאת ועל כן מוהר"ן הוסיף בסוגריו.

^ב במדבר פרק כז (טו) וידבר משה אל ידוד לאמר: (טז) יפקד ידוד אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה: (יז) אשר יצא לפניכם ואשר יבא לפניכם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ידוד בצאן אשר אין להם רעה: (יח) ויאמר ידוד אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו:

רש"י - אשר רוח בו - כאשר שאלת שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד:

ר' יוסף בכור שור - איש אשר רוח בו - רוח דעת גבורה ויראת שמים וראוי להיות מנהיג.

ועיין כלי יקר - האמנם לא כל רועה ומנהיג נתפס על עון זולתו כשהוא חוטא בהרהור לבד כי הנסתרות לה' אלהינו ומי יודע מטמונותיו של חבירו כמו שפירש רש"י בפר' נצבים (נט כח) אך אם הרועה איש אשר רוח בו, שיודע להלוך נגד רוחו של כל אחד ואחד כיהושע והוא יודע לכונן כל הרוחות של איש ואיש, אז דין הוא שיתפס גם על חטא ההרהור מאחר שעניני תחונה ברוה"ק שעליו את כל העולה על רוחו של חבירו אם טוב ואם רע והיה לו למחות בו...

ועיין משאת המלך (לרבי שמעון אשר דיסקין) - איש אשר רוח בו - אמרו בברכות (נ"ח). ת"ר הרואה אוכלסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים, שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זל", ופרש"י חכם הרזים היודע מה שבלב כל אלו, עוד איתא שם (נ"ח ע"ב) דרב חנינא בירך על רב פפא ורב הונא ברוך חכם הרזים דחשובין הם עליו כס' ריבוא בית ישראל. ובפשטא צ"ב דהרי אין הברכה תלויה בחשיבות אלא במה שיש כאן ס' ריבוא דעות ורזים, וזה הרי לא שייך באדם אחד, אמנם יתכן לומר שהרי פרש"י הכא איש אשר רוח בו כאשר שאלת שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, והיינו שיש בו מדעת כל רוח ורוח של כל אחד ואחד, ולכן שפיר על חכם שיש בו דעת של כאו"א שייך לברך עליו חכם הרזים:

עוד נראה פשוט לפמ"ש"כ המהרש"א (שם) ששים רבוא הוא כלל כל הדעות, שע"כ נתנה התורה לס' רבוא במדבר להיות התורה כלולה מכל דעה וחכמה ואין להוסיף עליה, ומה שאחז"ל כל שמחדש כל חכם בדורו מסיני הוא, לפי שזה הדבר כבר היה בדעת אחת מאותן ששים רבוא שהיו בסיני כי א"א שיהיה עוד דעת אחרת על ששים רבוא, ע"כ. נמצא לפי"ז דחכם הרזים ענינו לכלול כל הדעה והחכמה שבתורה, ולכן מבואר היטב שברכו על חכם מופלג חכם הרזים, שאמנם דעתו רחבה שיש בו מכל הדעת והחכמה שבתורה, שו"ר מש"כ המלחמות (שם) בביאור הדבר ובכלל דבריו המעט שכתבנו, ע"ש:

³ **מדרש רבה במדבר** - פרשה בא פסקה טו איש אשר רוח בו לפי שאמר אלהי הרוחות שאתה מכיר רוח כל אחד ואחד מכל בריה ותמנה אדם שידע להלוך עם כל אחד ואחד מהם לפי דעתו. (וכן איתא בתנחומא פנחס יא) **ספרי פרשת פנחס פסקא ט'** - איש אשר רוח בו. שיוכל להלוך כנגד רוחות של כל אחד ואחד:

¹ * מדרש רבה פרשת פנחס [כא טו] וזבוא בפרש"י שם [במדבר כז יח] [גם עיין ספרי פנחס אות ט וילקוט שמעוני במדבר רמז תשעו]

² בתקפא (ברכות ג ע"ב) [בתשכט חוק וכתב (א) וציון למטה כנ"ל]

³ **וכן בספר המדות עצה א'** - אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה.

ועיין לק"ה תולעים הלכה ד אות ב' - פי הוא צריך לידע החולאת והנפילה של כל אָחַד וְאָחַד. וְזֶה בְּחִינַת יְדִיעַת הַדַּפֵּק שֶׁל הַבַּת מִלֶּךְ בְּחִינַת נְפִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ אִישׁ אֲשֶׁר רֹוח בּוֹ וְסִמְכַתְּ אֶת יְדֶיךָ עָלָיו. סְמִיכָה בְּיָדַיִם זֶה בְּחִינַת כַּח הַנֵּל לְתַן חֲכָמָה בְּיָדָיו. וְזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רֹוח בּוֹ, שְׂיֹודֵעַ לְהִלָּךְ נֶגְדַּ רֹוחוֹ שֶׁל כָּל אָחַד וְאָחַד שְׂיֹודֵעַ הַרְחִיק הַדַּפֵּק שֶׁל כָּל אָחַד, שְׂיֹודֵעַ בְּהַדְפִּיקֵן שֶׁהֵם בְּחִינַת רֹוח אֶת כָּל הַחֲסִרוֹנוֹת וְהַחֲלוּאֵת שֶׁלָּהֶם וְאֵיךְ לְעַסֵּק בְּרִפּוּאָתָם, לְהַמְשִׁיךְ לָהֶם תַּקֵּן הַשְּׂמִיחָה מִבְּחִינַת עֲשֶׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה:

¹ **עיין מאור ושמש במדבר פרשת פנחס** - הענין הוא, על פי מה שכתוב בכתבי האר"י ז"ל, שלכל אדם מישראל יש לו שתי נפשות; נפש אחת - הבהמית, והיא מתלבשת בדם האדם, שממנה באים כל התאוות. ונפש אחת - השכליית, הבאה מצד המלכות דקדושה. ומחויב כל איש ישראל להגביר הצורה על החומר, לבל ילך אחר תאוות לבו הבאה מצד הנפש הבהמית - רק ישתדל תמיד להגביר נפש השכלית הבאה מצד מלכות דקדושה, להיות יראת ה' חופף עליו כל היום, לבל יטה אחר שרירות לבו.

כשתיקון בחינת נפש מבחינת מלכות - אז הוא כלי מוכן לקבל בחינת רוח הבאה מעולם התפארת - בחינת תורה, כדי שיוכל לדבר דבורי תורה ותפילה בהתלהבות ובדביקות. כמו שתרגם אונקלוס על פסוק (בראשית ב ז) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה - לְרוּחַ מַמְלָלָא.

ובתיקון את עצמו בבחינת רוח - אז יוכל להמשיך עליו בחינת נשמה מעולם הבינה - עולם הנשמות, עולם התשובה. ומי שזוכה לבחינה זו - הוא יכול להיות מנהיג ומורה דרך לעם ה' לפי מדריגתו; דהיינו אם זכה לבחינת נר"ן מיצירה - יכול להנהיג אנשים הפחותים - ערך מעולם היצירה, וכן בבריאה. היוצא לנו מזה, שאינו יכול להנהיג את כל בחינת כללות נשמות ישראל עד שזוכה לבחינת נר"ן מהאצילות; ולפיכך כתוב בכתבי האר"י ז"ל, שבזמן הזה לא שכיח נשמות מאצילות עד שזוכה לזמן הגאולה, והאיש הצדיק הדור אשר יתקן את עצמו בחינת נפש רוח מאצילות, וכשישראל ישובו בתשובה שלימה - אזי יכול הצדיק הזה להמשיך עליו בחינת נשמה מאצילות, וזה יהיה גואל צדק, והוא יורה דרך לכל כללות ישראל.

הקב"ה היתה לומר למשה רבנו שכיון שכבר תיקן יהושע נפש ורוח, לכן מוכן הוא לקבל נשמה, ולהיות מנהיג לעם ישראל אחריו, כי רק מי שזכה לתקן נשמתו יכול להיות מנהיג את עם ישראל.

וישראל הם בחי' לבא כי ישראל הם לבא דכל עלמא כמבואר זוהר {זוהר פנחס רכא:} שם מבואר שכמו שכל איברי הגוף ניזונים ע"י הדם שנשלח מהלב אליהם כך גם כל אומות העולם ניזונים מהשפע שמגיע תחילה לישראל ומישראל אליהם. ובעבודת ה' עם ישראל הם העם שקיבל את התורה על מנת להאיר את אורה בכל העולם. והתורה היא בחי' רוח, משמע שכל אחד מישראל כפי שבווער להקב"ה משפיע על כל העולם כולו כמו הלב שמשפיע על כל האיברים.

וצריכין מנהיגי הדור כדי לתקן את העולם כולו **לנשב בבחי' רוחם** דהיינו ע"י כח ההנהגה שיש להם **על כ"א מישראל** לעורר את ישראל בדבור של התעוררות לעבודת ה', כיון **שהם לבא דעלמא** לכן בהם תלוי תיקון כל העולם לכן העיקר **לנפח מהם העפוריות, דהיינו** את המדות הרעות שהן במבחי' יסוד העפר/טו כגון

והצדיק אשר זכה לבחינת נשמה מאיזה עולם – יש לאל' ידו להאיר על צדיק אחר אשר כבר הכין את עצמו בבחינת נפש רוח אך עדיין לא בא אל בחינת נשמה, יכול הצדיק הזה להאיר עליו בנשמתו, ודבר זה יש ביד כל צדיק וצדיק. אך ליתן לו חלק ממש מנשמתו, כדי שגם הצדיק האחר יהיה לו בחינת נפש רוח נשמה – זהו סכנה להצדיק הזה, כי נותן לו ממש מנשמתו, ויכול להיות פגם בנשמתו מזה ח"ו. ולזה צריך להיות חכם גדול איך להתנהג בדבר, ואף על פי כן לא יוכל להתרשל ולומר כי סכנה היא לי, ויִרָא אני לנפשי – אך צריך למסור נפשו ורוחו ונשמתו בשביל אהבת ישראל, כדי שגם לצדיק הזה יגיע מחלק מנשמתו. וידוע, כי נשמת משה רבינו ע"ה היה מבינה דאצילות, ובינה עד הוד אתפשטת, כי מבינה עד הוד יש חמש ספירות, וכל אחד כלול מעשר – הרי נר"ן שערי בינה, שכולם נתנו למשה.

וזה פירוש הכתוב יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו, כי משה רצה שיהיה לבני ישראל מנהיג שיהיה ראוי להנהיג את כל כללות ישראל, ודבר זה אי אפשר עד שיזכה לנשמה מעולם הבינה דאצילות – בחינת משה. וזה שאמר הכתוב קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח' בו כלומר, שכבר הכין את עצמו בבחינת רוח דאצילות, ולא חסר לו כי אם נשמה מעולם הבינה דאצילות...

עוד שם – שביקש משה רבינו עליו השלום יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו, דהיינו שיתן לישראל ראש ומנהיג הדור, כפירוש רש"י ז"ל 'מִנְהָ עֲלֵיהֶם מְנַהֵג שִׁיחָא סוּבַל כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לִפִּי דַעְתוּ'. ואמר השי"ת למשה רבינו ע"ה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו דהיינו כנ"ל, רצה לומר דהיינו שזכה כבר לרוח ונפש, ואינו חסר לו להנהיג את הדור רק מדריגת הנשמה שעל ידו יהיה רבי וראש להדור, לכך וסמכת את ירך עליו. על זה מפרש המדרש הנ"ל כמדליק מנר לנר, דהיינו נר הוא ראשי – תיבות נפש רוח, רצה לומר שהוא כבר זכה לנפש רוח והוא כמדליק מנר לנר – דהיינו מנפשו ורוחו של משה לנפשו ורוחו של יהושע, שיש לו כבר נפש ורוח ואינו צריך רק להלהיבו ביותר הדוככות אור – שיאור ביותר. והעמדת אותו וגו' לפני ה' ונתת 'מהודך' עליו דהיינו מהנשמה שלך, ושהוא מבינה' כדכתיב (איוב לב ח) וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינָם, ובינה עד הוד אתפשטת (זוהר רע"מ פנחס רכג) כידוע, שעל ידי כן זכה משה רבינו ע"ה לקירון עור פניו שהיה מצד הנשמה שהיא מבינה, וחכמה ובינה הן תְרִין רִיעֵין דְלֵא מִתְפָּרְשִׁין, וכתיב (קהלת ח א) חֲכָמָה אֲדָם תֵּאִיר פָּנָיו, ועל כן אמרו חז"ל (ב"ב עה א) פני משה כפני חמה ורצה לומר, חמה שלמעלה – שהיא תפארתו. וזה ונתת מהודך עליו דהיינו מהנשמה שלך, דהיינו שתמשוך עליו נשמה מבינתך שתהיה חופפת עליו כנ"ל. וזה עליו דוקא, שתהיה חופפת עליו, לאפוקי ברוח כתיב אשר רוח 'בו' כנ"ל. לכך קאמר המדרש ונתת מהודך עליו – כמערה מכלי אל כלי דהיינו למשוך לו נשמה כנ"ל מבינתך, לפי שהוא כלי מוכן לקבל הנשמה, וזה כמערה מכלי אל כלי, דהיינו מכלי מלא לכלי ריקן, שעדיין לא זכה לנשמה – רק שמושה רבינו ע"ה ימשוך עליו נשמה שיהיה רבי ומנהיג הדור כנ"ל, ודו"ק היטב.

¹ זוהר פנחס דף רכא: (עם ביאור מתוק מדבש) – **שְׂאֵלְתָא אַחְרָא** שאלה השניה ששאל הגוי, על מה שאנו אומרים שאנו קרובים להקב"ה, שתוכחה היא כן, **דְּוֵדָאִי אֲנִין קְרִיבִין לְמַלְכָּא עֲלֵאָה יְתִיד מְכַל שְׂאָר עֲמִין** כי ודאי אנו ישראל קרובים למלך העליון יותר מכל שאר העמים, **וְדָאִי הֵכִי הוּא, דְּיִשְׂרָאֵל עֲבַד לֹון קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבָא דְכָל עֲלְמָא** ודאי כן הוא, שאת בני ישראל עשה הקב"ה לב של כל העולם, **וְהֵכִי אֵינִין יִשְׂרָאֵל בִּין שְׂאָר עֲמִין כְּלָבָא בִּין שְׂיִיפִין** וכך הם ישראל בין שאר העמים כמו הלב בין האברים, כי ישראל הם הלב של אילן העליון, והאומות הם שבעים קליפות שיש לשייחם יניקה משבעים ענפי הקדושה שבאילן העליון, וכל קיומם של האומות על ידי מותרי השפע שניתן לישראל, לכן **כְּמָה דְשְׂיִיפִין לֹא יְכֻלִּי לְמִיקָם בְּעֲלְמָא אֲפִילוּ רִגְעָא חֲדָא בְּלֹא לְבָא** כמו שהאברים אינם יכולים להתקיים בעולם אפילו רגע אחד בלא הלב, **הֵכִי עֲמִין פְּלַחוּ לֹא יְכֻלִּין לְמִיקָם בְּעֲלְמָא בְּלֹא יִשְׂרָאֵל** כך כל העמים אינם יכולים להתקיים בעולם בלא ישראל. **וְאוּף הֵכִי יְרוּשָׁלַיִם בְּגוּ שְׂאָר אֲרַעָאן כְּלָבָא בְּגוּ שְׂיִיפִין** וכמו כן ירושלים היא בתוך שאר הארצות כמו הלב בתוך האברים, **וְעַל דָּא אֵינִין בְּאֲמַצְעֵיתָא דְכֹולִּי עֲלְמָא כְּלָבָא גוּ שְׂיִיפִין** ועל כן היא באמצעו של כל העולם כמו הלב שהוא בתוך האברים באמצע הגוף, **וְיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִין גוּ שְׂאָר עֲמִין כְּגוֹנוֹנָא דְלְבָא גוּ שְׂיִיפִין** וישראל מתנהגים בתוך שאר העמים כעין הלב בתוך האברים, כי כמו שהלב משפיע הכח אל אברי הגוף, כן ישראל משפיעים שפע חיותם לאומות, כי כל השפע לאומות אינו בא אלא בשביל ישראל.

והמשיך ואמר, **נְהַ לְבָא אֵינִין וְחַלְשׁ** הלב הוא רך וחלש, כי חומר מוכן מכל שאר אברי הגוף, ולכן תשש כח עכירתו, **וְאֵינִין קִיּוּמָא דְכָל שְׂיִיפִין** והוא קיומם וחיותם של כל האברים, **לֹא יִדַע מְצַעְרָא וְעָקָא וְיִגוֹנָא כְּלָל אֲלֵא לְבָא** וכל האברים אינם יודעים מצער ודוחק ויגון, אלא הלב, **דְּבִיחָ קִיּוּמָא דְבִיחָ סוּכְלָתְנִין** שבו הוא הקיום והחיים של כל האברים ובו התבונה, **שְׂאָר שְׂיִיפִין לֹא אֲתַקְרִיב בְּהוּ כְּלָל** שאר אברים לא מתקרב בהם צער כלל, כי לא מרגישים שום צער ויגון, **דְּהָא לִית בְּהוּ קִיּוּמָא** כי לא תלוי בהם הקיום והחיים, **וְלֹא יִדַעִין מְדִי** ואינם יודעים כלום, **כָּל שְׂאָר שְׂיִיפִין לֹא קְרִיבִין לְמַלְכָּא** כי כל שאר האברים אינם קרובים אל המלך, **דְּאֵינִין חֲכָמָתָא וְסוּכְלָתְנִין דְּשְׂרִיָא מְמוּחָא** שהוא החכמה והתבונה השורות במוח, **אֲלֵא לְבָא** אלא הלב, **וְשְׂאָר שְׂיִיפִין רַחֲקִין מְנִיחָ, וְלֹא יִדַעִין מְנִיחָ כְּלָל** ושאר אברים רחוקים ממנו, ואינם יודעים ממנו כלל, **כִּי יִשְׂרָאֵל לְמַלְכָּא קְרִיבִין** כן ישראל הם קרובים אל המלך הקדוש, **וְשְׂאָר עֲמִין רַחֲקִין מְנִיחָ** ושאר העמים הם רחוקים ממנו.

² **נתבאר בתורה ד' ע"פ** משנת חסידים לרבי עמנואל ריקי שמיסוד העפר נמשך הכבוד ועצלות ועצבות.

ועיין שערי קדושה למהר"ח – חלק א שער ב **יסוד האש** ממנו נמשכת הגאווה הנקראת גסות הרוח להיותו היסוד הקל וגבוה מכולם. ובכללה הכעס, כי מפני הגאווה מתכעס האדם כשאין עושים רצונו, ואילו היה שפל רוח ומכיר חסרונו לא היה מתכעס כלל, נמצא כי הגאווה והכעס מדה אחת הם. ותולדותיה שלש. הקפדנות בלבו כי לולא הגאווה לא היה מקפיד בלבו, כענין שבארנו בענין הכעס ובקשת השררה והכבוד להתגאות על הבריות. והשנאה לזולתו על היותו גדול ממנו, וזה ענף מהגאווה גם כן: **יסוד הרוח** ממנו נמשך דבור הנקרא שיחה בטלה לדברים שאין בהם צורך כלל או נפשי או גופני. ותולדותיו ארבעה. והן, לדבר חנף, ושקרים, ולשון הרע, ולגלות שבחיו לבריות להתגדל בפניהם: **יסוד המים** ממנו תאות התענוגים כי כן המים מצמיחים כל מיני תענוג, ותולדותיה שתיים. החמדה, לגזול ממון חברו ואשתו וכל אשר לו להתענג בהן. והקנאה, כי יקנא בחברו, אשר לו ממון רב וכיוצא להתענג בו: **יסוד העפר** ממנו

מרה שחורה ^{1/} עצבות וכבודות **שנופל עליהם, שעו"ז אינו יכול האיש הישראלי שהוא בחי' לב, לדלוך בעבודת ה' ולבעור להשי"י.**

גם יש רשעים שהם בחי' ערב רב ^{2/} הכוונה למצרים שמל יוסף במצרים ומשה רבנו הוציאם עם בני ישראל ממצרים, והטאו והחטיאו את ישראל ארבעים שנה, והקב"ה המית את כולם במדבר ^{3/}, אבל נשמותיהם שבים ומתגלגלים בתוך משפחות בני ישראל ^{4/} והם הרשעים שבישראל, ורק בגאולה לעתיד יתפרדו לגמרי מישראל. **וכשהם נופלים על הלב דהיינו על ישראל** הם כשאר בעיסה דהיינו יצה"ר ^{5/} וע"י הצדיק המנשב ברוחו על לב ישראל זוכים להתגבר ולהפריש נשמתו מנשמת הערב רב ^{6/}, **זה ג"כ בחי' עפרוריות** דהיינו עצבות ^{7/} וכבידות מיסוד העפר **שעו"ז אין יכול לבעור** להקב"ה בעבודת ה' **כנ"ל**.

וע"כ ועל כן **צריכין מנהיגי הדור הנמשלים לריאה המנשבת על הלב לנפח העפרוריות** העצבות וכבידות שמיסוד העפר **מן הלב של העולם דהיינו מכ"א מישראל** כי כל אחד מישראל הוא נר כמ"ש נר ה' נשמת

מדת העצבות בכל פרטיו, ותולדותיה אחת, והוא העצלות לקיים התורה והמצוות מפני עצבוננו על השגת קניני הבלי העולם הזה, או על היסורין הבאים עליו ואינו שמח בחלקו בשום דבר, גם עינו לא תשבע עושר:

¹ **מרה שחורה** – העצבות נקראת מרה שחורה כיון שהעצבות וכבודות בעבודת ה' נגרמת ע"י עכירות הדמים, ומרה שחורה נמצאת בטחול שתפקידו לנקות את הדם ע"י שואב לתוכו עכירות הדמים, לכן כשהוא מתגבר דהיינו שלא עושה מלאכתו כראוי, אזי העכירות נשארת בדם.

² **עיינ גליון מטעמי תורת חיים** לפרשת בא – נשמות הערב רב – דברים נפלאים שקיבץ כדרכו מהרבה ספרים בעניין הערב רב.

³ **ספר עץ הדעת טוב** – פרשת כי תשא – וכן אמרו בספר הזוהר כי כולם מתו במדבר ולא נותר איש:

שפתי כהן דברים ב' יד – עד תום כל הדור אנשי המלחמה – על ערב רב שהיו נלחמים עם ישראל כל שעה

צרו המור (במדבר כו ב') שאו את ראש כל עדת בני ישראל. הנה זה המנין נראה שהוא מיותר, כי לידע הנותרים, מעצמו היה נודע מהמתים במגפה. ועוד, למה הוצרך בכאן בני ישראל היוצאים מארץ מצרים (פס' ד). אבל נראה, כי במה שכתבנו למעלה הכל מתורץ. כי אחר שהנצמדים לבעל פעור היו כולם מערב רב, לפי שנתערבו בשבט שמעון. וכל זה לפי שהשם רצה לכלות האספסוף אשר בקרבו, לפי שקבלם משה מעצמו, כי ה' לא הוציא אלא צבאות בני ישראל בלי ערב רב. ולפי שהחטיאו לישראל, מהם נפלו בעגל ומהם במתאוננים ומהם במרגלים, וכאן בפעור תמו כולם. ולכן רצה השם לידע כמה נשארו מישראל, אחר שספו ותמו כל ערב רב במגפה. ולכן אמר ויהי אחרי המגפה, ויאמר ה' שאו את ראש כל עדת ראש כל עדת בני ישראל (פס' א-ב), כי אני רוצה לידע כמה הם הנשארים מישראל. ולכן אמר כאשר צוה ה' את משה ובני ישראל היוצאים מארץ מצרים (פס' ד), להורות שאלו האנשים היו כאלו הם עצמם יצאו מארץ מצרים:

² **ומי שלא מקדש עצמו בזיווג אפשר ח"ו שהוולד יהיה מנשמת הערב רב**. מתוק מדבש בשם הרמ"ק על זוהר רע"מ פנחס רלז: ד"ה ולא עוד.

ועיין קב הישר – פרק ג – והנה זה מבואר בדברי רבינו האר"י ז"ל שמדבריו של אדם ניכר שורש נשמתו למעלה, אם הוא רגיל בקלות או בדברי ריבות, אזי תדע שנשמתו היא מס"א, משרש נחש וצפע, ואינו מגוע קדושים, כ"א מערב רב, ואף שיש לו אב ואם צנועים וחסידיים, מ"מ לגלול נשמתו מערב רב.

ועי"ש משמע שעל כן צריך להתגבר על יצרו ולקדש עצמו בדבור קדוש, וכן משמע בתורה לו אות ג' שע"י אמירת ק"ש בכוונה מפריש נשמתו מנשמות ערב רב משמע שיש על זה בחירה. ולפי המבואר כאן המנהיג מנשב ברוחו על לבנו הסיר את העפרורית הזו שהיא בחי' ערב רב.

¹ **עיינ אמרי אמת** (לרבי אברהם מרדכי אלתר מגור) – פרשת ויקהל תרפ"ט – ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים וגו' וביום השביעי יהיה לכם קודש, איתא בזוה"ק שמושה רבינו הקהיל את ישראל והפרישם מן הערב רב דבפרשת תרומה כתיב מאת כל איש אפילו מערב רב וכאן כתיב קחו מאתכם, חטא העגל היה זה שהיתה התפשטות למקומות שאינם נצרכים ובשבת נופלת הפסולת כדאיתא וכל דינין מתעברין מינה ואיחי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא וכו' בלהו ערקין ואתעברו מינה ויכולים להתקרב להקב"ה, ערב רב הכוונה למה שנמצא באדם עצמו כדאיתא בזוה"ק פנחס דערב רב הם שאור שבעיסה ואיתא בגמרא גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכות, מעכב אחד מבפנים ומעכב אחד מבחוץ.

ועיין זוהר ח"ג דף רלב – ובגין דערב רב אינון שאור שבעיסה, ואינון אומין דעלמא דמיין למוץ, יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין, כמה דאוקמוה רבנן, מי מעכב, שאור שבעיסה מעכב, דאינון דבקיין בישראל כשאור בעיסה, אבל אומין לאו אינון אלא (תהלים א ד) כמוץ אשר תדפנו רוח:

¹⁰ **עיינ תורה לו אות ג'** – ובשארם מקבל עליו על מלכות שמים באלו הפסוקים, שכולל את נשמתו בשנים עשר שבטי יה, ומפריש את נשמתו מנשמת ערב רב, הבאים מאשה זונה, שהיא שפחה בישא. "מפני שרי גברתי אנכי בורחת", שהתאזה בורחת ונפרדת ממנה. ואם אינו משתדל לגרש את האשה זונה, אזי הוא בבחינת (משלי ל'): "שפחה תירש גברתה"; כי בשני פסוקים אלו, יש שנים עשרה תבות, נגד שנים עשר שבטי יה. וארבעים ותשע אותיות, כנגד ארבעים ותשע אותיות שבשמות שבטי יה. ובקבלת על מלכות שמים, הוא בבחינת ים של שלמה. הוא נפרד מנשמותיהן דערב רב, שהיא שפחה בישא, אשה זונה, ונקבל בנשמות שבטי יה, בבחינת אשה יראת ה'.

¹⁰ **עיינ תורה רכו** – מה שהרשעים על פי רב הם מזמרים נגונים של יללה ועצבות, פי הם בחינת נשמת ערב רב, ואמא דערב רב היא לילית שהיא מיללת תמיד, ועל פן הם עושים נגונים של יללה כנ"ל.

אדם^א, ששלהבתו היא חלק אש אחד מכלל שלהבת הנר של כלל ישראל לב העולם, וע"י שהמנהיג מנשב בכל אחד להסיר העפרורית שעל הנר שלו דהיינו מלבו, מתקבצים כל החלקים וחוזרין ונתחברין חלקי האש שבכ"א וא' מישראל ונתקשרין ישראל ביחד ונעשין בחי' לב העולם הבווער לה' כנר ששלהבתו יפה עולה ונכספת למעלה.

וכ"א וא' מישראל נעשה בחי' לב למקום שצריך שיהי' שם בחי' לב, וחוזר ובווער להש"י כנ"ל. צ"ע כוונת רבנו כאן ואולי הכוונה שהמנהיג גם מנהיג כל אחד לפי כוחו להיות המקום וברה שבה יוכל לבעור ולהבעיר לעבודת ה' ביותר. וצ"ע.

ונראה שערב רב הנ"ל הנופל על לב ישראל הכוונה גם כגון מפורסמים של שקר שהם מנהיגים^א/שאינם יודעים להנהיג^ב/ ומוקררים מעבודת ה'^א, או שמבעירים יותר מדאי בקנאות נפולה^ב. ובאמת על כן כמעט אין תקנה לאנשיהם כי לא מקבלים תוכחה משום אדם, ורק מי שיתעורר ללב למנהיג אמיתי שינשב העפרורית הזו מלמב ינצל מהם.

וכמו בכלל ישראל שיש מנהיג הדור שמנשב ברוחו על לבם כך בתוך כל אדם, יש לו בחירה שהיא בחי' הרוח הנהגה שבה צריך להנהיג את עצמו, להיות בווער בעבודת ה' במדה הנכונה, והרוח הזו מקורה בכל נשימה ונשימה שמושך דעת/כ"ב ע"י

^א ועיין תורה ח תנינא אות יב – שלמות הדעת הנ"ל הוא בבחינת הרָאָה, פי עקר הדעת והמחין הוא על ידי שמנונית הגוף. פי השכל דולק כמו נר על ידי שמנונית הגוף, והרָאָה היא מעלה שמנונית הגוף אל המח על ידי הנשימה של הרָאָה. גם על ידי הנשימה נתקנים כל השמנונית של הגוף, שעל ידי זה עקר קיום השׁוֹכֵל. ועל פן נקראין המחין נְשִׁימָה, בבחינת (איוב ל"ב): "וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינִים"; פי עקר המח והדעת על ידי הנשימה כנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (משלי כ): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם". פי השכל הוא נר דולק על ידי השמנונית שפגוף, שמתקיימין ועולין אל המח על ידי הנשימה של הרָאָה. נמצא שעקר קיום הדעת על ידי הרָאָה:

^ב עיין זוהר ח"ג דף רלו: ולא עוד, אלא כד בני ישראל בגלותא, עליהו (על הערב רב המעורבים בישראל) אתמר, מי מעכב (את הגאולה) שאור שבעיסה, והא אוקמוה מארי מתניתין, בזמנא דערב רב אינון ראשים על ישראל (בגלות), כביכול כאילו (ס"א עבדין שולטני דקודשא בריך הוא). עברין שלטנו בקודשא בריך הוא, וייעלון במשפטי כוכביא ומזלי, (כאילו מעבירים את שליטת הקב"ה מהם ונכניסם תחת שליטת ככבים ומלות) ובגין דא צווחין ואמרין, (ישעיה כו יג) יהו"ה אלהינו בעלונו אדונים (שרים של מעלה) וזולתך:

ועוד שם רע"מ דף קכה: מה שאמר משה רבנו לאלהיו שיחיש ללב לגאול את ישראל כי הערב רב מבזים ת"ח שניצוץ ממנו נמצא בהם והם ממנים עצם לרועים על ישראל וכו' עי"ש.

ועיין לק"ה ברכת השחר הלכה ג אות ט' – וְכֵן זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַחֲלוּף שֶׁל בֵּן הַמְּלֶכֶךְ הַנִּזְלָל שֶׁלְקַח בֶּן הַשְּׂפִיחָה הַמְּלוּכָה לְעִצְמוֹ. וְאֵת בֶּן הַמְּלֶכֶךְ גֹּרֵשׁ וְכוּ', שְׁמִשֵּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת חֲלוּף הַמְּלוּכָה עֲכָשִׁי בְּכַלְיוֹת שֶׁהַעֲבֹדִי פּוֹכְבִים יֵשׁ לָהֶם בְּל הַמְּלוּכָה וְהַמְּשַׁלָּה וְיִשְׂרָאֵל מְבוֹזִים וְשׂוֹפְלִים בְּגִלּוֹת וְעֲבֹדוֹת וּמְגִרָשִׁים מֵאַרְצָם כְּנ"ל. וְגַם בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעִצְמוֹן הַרְשָׁעִים וְהַאֲפִיקוֹרְסִים יֵשׁ לָהֶם מִמְשָׁלָה וְעִשְׂרִית גְּדוּל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַשְּׂרִים עֲנִיִּים וְדָלִים וּמְבוֹזִים וּמְכַבְּדִים עֲלֵיהֶם עוֹל הַנְּתִינוּת, וְהֵם לְלַעַג וּלְקִלְסוֹ. וְכִמּוֹ שְׂכָתוֹב בּוֹהֵר הַקְּדוּשׁ, וּבְגִלּוֹתָא בְּתַרְאָה אֲנוּן עֲרַב רַב אֲנוּן רִישָׁא עֵמָא וְיִרְאֵי חָטָא יִמְאָסוּ וְחֲשׁוּבִים כְּכִלְבִּים בְּעִינֵיהֶם, עֵין שֵׁם בְּר"מ וְכוּ'. וְאִפְלוּ בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַרְשָׁעִים בְּעִצְמוֹן יֵשׁ מְחַלְקַת וְעֲרַבּוּבִיא גְדוּלָה עַד שְׁאִין יוֹדְעִין הֵיכָן הָאֲמַת כְּמוֹ שְׁאֲמַר רַבְּנֵי ז"ל (בְּלִקוּטֵי תְנִינָא סִימֵן ע"ח) שֶׁהַפֶּעַל דְּבָר הַנִּיחַ עִצְמוֹ, עַל זֶה מְאֹד עֲכָשִׁי לְבַלְבֵּל אֶת הָעוֹלָם וְכוּ'. וְהַכְּנִיס מְחַלְקַת בֵּין הַצְּדִיקִים וְהַקִּים בְּעוֹלָם מְפֹרְסָמִים הַרְבֵּה שֶׁל שְׁקֵר.

^ט רבנו הרבה להזהיר ממפורסמים של שקר כידוע בפרט בתורות שנחשבות צוואה שלו תורה סא ותורה ח' תנינא. ובעוד הרבה תורות ובשיחות.

^כ כי יש מפורסמים של שקר שגורמים לאדם קרירות בעבודת ה' בחי' עפרורית על הנר ה' נשמת אדם שטבעו לבעור לה'. וכגון שמתלבש בכוונה טובה לשמור אותו מדעות זרות מכניסים בו גאוה בחי' ויגבה לבו בדרכי ה', אבל היא אליה וקוץ בה שמקרר אותו מלבעור לה', ובפרט כשהמנהיג עצמו אינו אש להבה לה' מקרר ביותר. וכו' וכו'.

^{כא} שמכניסים גאוה באנשיהם ומתלבש יצרם במצווה לרדוף כל מי שנדמה שאינו ירא שמים לדעתם, ומהדרים לתור בכל עת אחר מי שאינו עובד ה' כראוי לנוזף בו ולהזהיר מפניו, ובמקום לעבוד את ה' בעצמם נופלים לדאוג לעבודת ה' שכל מי שסביבם. ונופלים לשנאת הבריות וכו'.

כי קנאות דקדושה היא סניף של אהבת ה', הנובע משכל הנקנה בחי' רגלין, כמבואר בענין קנאים פוגעים בו שזה לא מהלך שכלי לא מדת הקנאות שהיא בחי' רגלין שהיא אשכל הנקנה פועל בעצמו את הקנאות והיא מדרגה מאד גדולה של אהבת ה'. ומי שזכה לה שכלו רחב להתנהג בחדא מחתא עם הקנאות גם באהבת ישראל, ולא נופל לשנאה כלל.

ענין תורה לב תנינא – הרוח-קנאה בשביל אהבה כי איתא בזהר (ויחי דף רמה): 'כל רחימותא דלא קשיר עמה קנאה, לאו רחימותא רחימא, הדיא הוא דכתיב: "כי עזה כמות אהבה, קשה בשאול קנאה" כי הקנאה מורה על אהבה כי מחמת גדל האהבה הוא מקנא בה: "אל תסתרי" כדי שלא יתקלקל האהבה, חס ושלום.

ועיין תורה סה תנינא קנאת ה' צבקות, ואיתא באריז"ל שהשם של הרגלין הם ה' צבקות ואלקים צבקות, נמצא הקנאה בחי' רגלין של צבא היוצא לכבוש אויב, דהיינו מי שמתנגד לאהבת ה'. וכנ"ל שהיא תוצאה של אהבת ה' גדולה. ומכאן הטעות של קנאת ה' נפולה. כי באמת צריך לדעת שקנאה היא בחי' רגלין שאין בהם שכל רק בחי' הרגל, דהיינו שמצד עצמם הם פועלים רק בשכל הנקנה ולא מתוך דעת.

^{כב} כי השכל לפי הנשימה כמבואר בתורה ס' אות ג' – וְזֶה בְּחִינַת (איוב ל"ב): "וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינִים", פי עקר ההתבוננות על ידי הנשימה, בחינת קר רוח כנ"ל. פי עקר תקון השכל, הוא על ידי הנשימה. פי עקר השכל שיהיה על תקונו, שיוכל להתבונן, הוא על ידי השמנים שפגוף. פי השכל הוא כמו נר הדולק, פי הוא דולק על ידי השמנים שנמשכין אליו, והם כמו שמן שנמשך אל פתילה הדולקת. וכשאיין שמנים פגוף, אין השכל יכול ללך בהתבוננות. ומזה באים משגעים, על ידי שנתבשין לחות הגוף. ועל ידי זה נתקלקל המח, על ידי שאין לו שמנים ללך, וכל הלחות והשמנים שפגוף, הם על ידי הנשימה. פי 'אלמלא כנפי ראיה דנשכין על לבא, הוי לבא אוקר כל גופא' (תקון י"ג דף כ"ז). נמצא שעקר קיום שמנונית ולחות שפגוף. הוא על ידי הנשימה. שמוקבלת הרָאָה רוח קר מבוחין לקרר הלב, ועל ידי זה קיום

הריאה ללב וממנו לדם שבכל גופו להנהיג עצמו בדרך של צדיק אמיתי, ולנשב בלב עצמו את העפרורית של עצבות וכבידות, ולבעור להקב"ה בעצות הצדיק האמיתי הנ"ל, המנשב בכלל ישראל ובכל אחד מישראל להבעיר אותם לעבודת ה'.

אך בעניין המשל הנ"ל לנר שצריך לנשב בו לפעמים להסיר העפרורית כדי שיבער, וביאר שהמשל הם מנהיגי הדור שמנשבים על לב כל אחד מישראל להוציא אותו ממרה שחורה שהיא עפרורית על נר ה' נשמת אדם שבוער בו תמיד, ולעיל ביאר שלפעמים צריך לנשב בנר כדי לכבות אותו ועתה חוזר על המשל הנ"ל **לפעמים כשמנשב רוח סערה אזי הוא מבעיר האש של הנר כנ"ל מאד חוץ מן המדה והמשל הוא כמו כן לפעמים יש שמנשב בהאדם בחי' רוח סערה ומבעירו ביותר חוץ מן המדה שזה בחי' הריסה, בחי' המבואר בתורה שישראל כשבאו להר סיני והיו נכספים ולבם בוער להקב"ה לכן הזהיר אותם הקב"ה שלא יעלו להר סיני, כשיתגלה הקב"ה על ההר (שמות יט) **כי פן יהרסו לעלות אל ה' וכו' [כ]** והטעם כי קבלת התורה צריכה להיות ברתת וזיע ויראה גדולה (כמבואר ביומא ד: /כ"ז), ויראה מחייבת שמירת מרחק. ועוד בהשגת ה' צריך זהירות **כי במופלא ממך אל תדרוש [כ] ואסור להרוס לעלות אל ה' לנסות להבין מה שאינו ראוי לו לפי בחינתו.****

ע"כ על כן כשהאדם רואה כו' /כ"ח) שבווער ביותר חוץ מהמדה, ידע שזה מבחי' רוח סערה כנ"ל צ"ע במה מתבטא, וכיצד אדם יכול להכיר בעצמו שעבר את הגבול מחיצתו ובווער יותר מדאי. ועוד שהרי עד כאן דיבר ממנהיג שמנשב באדם ברוחו. ולכן אולי צריך לגרוס "על כן כשרואה אדם" דהיינו כשהמנהיג רואה אדם שבווער ביותר וכו' /כ"ט) ידע שזה מבחי' רוח סערה וינשב בו ברוח הנהגתו להכניס בו דעת שידע את מקומו.

ואליהו הי' יכול להכניע זאת כמבואר בזהר {ע' זוהר פנחס רכז: /ל} **ובזוהר חדש על רות [לא' /ל"א]** {מבואר שקליפת רוח סערה/ל"ג} שהיא הס"מ רצה להתגבר על אליהו, ואליהו הכניעו ועליו רכב כשעלה בסערה

השכל שיוכל לללק בהתבוננות פנ"ל. וזה בחינת (משלי כ): "נר ה' נשמת אדם", שעקר קיום ותקון נר ה', שהיא השכל, הוא על ידי הנשימה פנ"ל. נמצא שעל ידי יראתו זוכין לאריכות ימים, שעל ידי זה נמשך העשירות, שעל ידו באים להתבוננות פנ"ל:

²² בתקופה (שמות כ) ובתוספת תוקן

²³ רבינו הוסיף תיבת לעלות וכך הוסיף גם לעיל בתורה כד את ה דף לו.

²⁴ **יה יומא דף ד.** רבי עקיבא אומר (שמות כד טז) וישכן כבוד ה' מראש חודש ודף ד: ויכסו הענן להר ויקרא אל משה (ומשה) וכל ישראל עומדין... ..רבי מתיא בן חרש אומר לא בא הכתוב אלא לאיים עליו כדי שתהא תורה ניתנת באימה ברתת ובוזיע שנאמר (תהלים ב יא) עברו את ה' ביראה וגילו ברעדה מאי וגילו ברעדה אמר רב אדא בר מתנה אמר רב במקום גילה שם תהא רעדה.

פרש"י – ר"ע אומר. קודם עשרת הדברות היה ושהה ימים הללו הם ששה ימים שמראש חדש עד יום מתן תורה ובשביעי קבלום ומשה וכל ישראל עומדים לקבל עשרת הדברות כדאמרין (מכות דף כד.) אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום ואחר כך עלה כדי לקבל את הלוחות ולא היה שם פרישה כלל

²⁵ * הניגה יג מיטרא דבן סירא שם

²⁶ מתוצר - כשהוא אדם (בקרן הורובין החדש תוקן)

²⁷ **הרב שמואל הורובין** זצ"ל שינה כאן את הלשון וכתב כשרואה אדם. ונ"ל הטעם כיון שהיה קשה לו שאדם יכיר בעצמו שבווער יותר מדאי לכן גרס כשרואה אדם, הכוונה כשהמנהיג רואה אדם שבווער יותר מדאי.

²⁸ **בגון יראי שמים** מאד שלא סובלים כל מי שאינו בוער לה', ומקפידים מאד על כל מי שנדמה להם שאינו ירא שמים כראוי. ויש שעוד מהדירים לתור בכל עת אחר מי שאינו עובד ה' כראוי לנוף בו ולהזהיר מפניו, ובמקום לעבוד את ה' בעצמם נופלים לדאוג לעבודת ה' שכל מי שסביבם. ונופלים לשנאת הבריות וכו'.

²⁹ **זוהר רע"מ פנחס רכז: – ואינו קליפין אינון רשימין בארבע אברים דגופא** ואלו הן קליפות הם קשומות נד' אברים של גוף האדם, כי כמו שיש אברים בגוף האדם שהנרין קדושה שרות בהם, כך יש בו אברים שארבע קליפות שרות בהם, ומפרש בריאה קליפה הראשונה שורה בריאה, אמנם לא בריאה עצמה כי בה שורה רוח הקדש הגשקה קול ודבור, אלא תמן ליתא דמינה אשתכחו סרבות דריאה שם יש ליתא רעה (שהיא המרה הלכנה, ושאר שלשה אברים הם שאר ג' מרות כדלקמן) שממנה נמלאות הסרבות של הריאה המדביקות את כנפי הריאה זו לזו ומחלישות אותה, והסרבות רומזות על העצירות האורמות להאחוז פי' שירדת לניהגס ושוב אינה יכולה לעלות משם, ותמן רוח חזק מפרק וקם הוא רוח החזק המפרק הרים, שהיא קליפה הראשונה שעליה נלמד והנה רוח גזולה וחזק מפרק הרים, דרפיק בכנפי ריאה דבר נש הדופק כנפי הריאה של האדם, על שעשה נקב בריאה שגורם למיתת האדם. (רמ"ק ומפרשים)

והאי איהו רוחא דאסעיר גופיה דבר נש וזהו הרוח המסעיר גופו של האדם, שעל קליפה זו (נאמר ביחזקאל והנה רוח סערה בזה, כי בעונותיו של האדם עולה השטן ומקטרג, ויורד ומסעיר ומרעיד בחולאים קשים את גוף האדם. מה דכפף ליה אלהי תחותיו והוא הרוח שאליו כפף אותו תחתיו, דהיינו שהגביר עצמו על קליפה זו, לכן וקליק לעילא ביה עלה בה למעלה, כי לא היו סרבות נפשו שיעכבוה מלעלות, הדין הוא דכתיב והוא שכתוב ויעל אלהי בסערה השמימה היינו כרוח סערה זו. והאי דפיק על ריאה דשותה פל משקין וזה הרוח דופק על הריאה השומה כל מיני משקים, לכן הרוח נקשר עם מימי הריאה, ועל ידי זה נעשות הסרבות. ובהון וברוחות שכלב נאמר ורוח אלהים מרחפת על פני המים והוא רוח הקדושה שכלל המימי שכלב האדם שהוא היצר הטוב, והאי איהו קליפה זה הרוח סערה היא קליפה ולגוס לרוחא דקדשא לרוח הקדש הפנימי, לשמאל רוח סערה לשמאל רוח קדש לשמאל רוח קדש דהיינו שכלל השמאלי שכלב האדם שורה הרוח סערה שהוא היצר הרע, והכל יש לו בחירה לשמוע ליצר הטוב או ליצר הרע, עלייהו אומר עליהם נאמר לב חכם לימינו פי' רוח הקדש שכלל המימי שכלב של אדם מטה אותו לדרך הימין לעונותיו, ולב כסיל לשמאלו ורוח הסערה שכלל השמאלי שכלבו מעקש אותו לדרך השמאל לענותו. (רמ"ק ומפרשים)

³⁰ נאמר ויען ה את איוב מן הסערה (דף כו. מהדורת ניו יורק תשמ"א)

השמימה. וזה בחי' מה תיקנו לזמר במוצאי שבת איש אשר רכב על סוסי אש בסערה [לד], וכמבואר בזוהר הנ"ל שהיה אליהו הנביא רוכב ומכניע את קליפת הרוח סערה שהיא הס"מ וזה שכתוב (מלכים-ב ב')/ל"ה שעלה אליהו על סוסי אש בסערה לשמים. ורבנו מבאר עפ"י הנ"ל שאש הסערה דהיינו האש הדולק בלב האדם ביותר מן המדה שבא ע"י קליפת הרוח הסערה כנ"ל הי' אליהו רוכב על זה ומכניעו. כי הרוח צריך לנשב במדה כדי שידלק האש שבלב במדה ע"פ מזג השוה כנ"ל נראה כוונת רבנו שאלהיו כידוע הוא פנחס שמדתו קנאה לה' וגדר הקנאה היא שמרוב אהבת ה' לא יכול לסבול מי שלא ממליך את הקב"ה, נמצא שמצד מדתו היה בוער יותר מדאי לה' ואעפ"כ היה כל חייו תמיד מכניע את הרוח סערה הזו שהיא הס"מ, על כן גם בהסתלקותו לא מת, כי המיתה היא על ידה, והכניע אותה עד שזכה לרכב עליה ולעלות השמימה :

קצת צ"ע כי לעיל דיבר ממנהיג שמנשב ברוח באנשיו להסיר העפרורית, והמשיך בעניין אליהו שהיה לו הכח לנשב ברוח ולהעמידה על המידה הנכונה, לנשב בעפרורית כדי שיבער לבו לה', ולנשב בלהבה כדי שלא תבער יותר מדאי, ולפ"ז לכאורה מדובר שהיה מנשב בלב אנשיו, ואילו הפסוק והזוהר והפיוט שהביא בעניין אליהו מבואר שאלהיו הכניע את הרוח סערה בעצמו ולא אצל אחרים/ל"ו.

עד כאן ביאור החברותא לתורה ט תנינא

¹² וזהו חדש מדרש רות דף צג. (עם ביאור מתוך מדבש) - ושואל אם אתה אומר שסערה היינו השטן, אם כן והא כתיב והרי כתוב ויעל אליהו בסערה השמים וכי בכח השטן עלה, ומשיב רבי נחמיה ורבי יהודה אמרי, כשהעלה הקדוש ברוך הוא כשרצה הקדוש ברוך הוא להעלות את אליהו לרקיע, עמד מלאך המות שהוא השטן כנגדו ורצה לקטרג עליו שלא יוכל לעלות, אמר ליה הקדוש ברוך הוא למלאך המות, על מנת כף בראתי שמים, שיעלה אליהו לשם (כמובא בזוהר פ' וקמל דף קל"ח ע"ג), שכיום הראשון ברא הקדוש ברוך הוא את השמים, והתנה עמהם שיעלו את אליהו בסערה השמימה), אמר ליה מלאך המות, רבוננו של עולם, עכשיו יהיה פתחון פה לבריות שמשא פנים יש ברבר, שניתן רשות לאליהו לעלות לשמים בלי מיתה שעל ידי המלאך המות, מה שלא ניתן רשות לאחר, אמר ליה הקדוש ברוך הוא למלאך המות אין זה אליהו כשאר בריות, ויכול הוא להעביר אותך מן העולם, ואינך יודע כחו, אמר ליה המלאך המות להקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, תן לי רשות וארד אליו ואנסה את כחו, אמר ליה, רד, מיד ירד המלאך המות, כיון שראה אותו אליהו, הכריחו תחת רגליו, ובקש להעבירו מן העולם, אבל ולא נתן לו הקדוש ברוך הוא רשות, מיד כפף אליהו אותו את המלאך המות תחתיו, ועלה לשמים ורכב על מלאך המות דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים וסערה הוא השטן והוא המלאך המות.

¹³ מג' קליפות שראה יחזקאל במראה הנ"ל שראה את המרכבה העליונה. כמ"ש יחזקאל א' יב - אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וכו'. ושם פסוק (ד) וארא ונהיה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה בעין החשמל מתוך האש:

עיין תורה פב - הנה נודע, כי יש שלש קלפות, רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת (א). וקלפת נגה, היא בין השלש קלפות ובין הקדושה. ולפעמים נכללת בקדושה, ולפעמים נכללת בקלפה, והיא בבחינת נשמת העשוקים ודי למכין (ב): וזהו בחינת סררי בראשית, שלש שני ערלה, כנגד השלש קלפות הנ"ל, ורבעי הוא כנגד נגה.

עיין תורה יט אות ג' שרוח זערה היא הנחש הקדמוני שהטיל והמה בחוה

ועיין תורה ח' אות ג' שמקליפה זו מקבלים הרשעים את כוחם והתלהבותם לעבירות.

ועיין תורה לח אות ב' שרוח סערה הוא המקטרג הגדול שיונק מדיבורים פגומים.

¹⁴ במזמור אליהו הנביא שמוזרים במוצאי שבת

¹⁵ מלכים ב פרק ב (יא) ויהי המה הלכים הלון ודבר ונהג רכב אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו בסערה השמים:

רד"ק - (יא) ויעל אליהו בסערה - כמו שפירשנו ופירוש השמים לענין הגוף האוירי כמו אשר תעוף בשמים ולענין הרוח השמים העליונים עם המלאכים שיכנו להם השמים כמו הללו את ה' מן השמים ואליהו נעשה רוחני והגוף בלא באש העליוני ושב כל יסוד אל יסודו ואלישע ראה העלותו מן הארץ ובהיותו לאויר ראה דמיון רכב אש וסוסי אש שהפריד בין שניהם כלומר בראותו כי נפרד ממנו מעת אשר הועלה וכן בגדיו כלו באש זולתי האדרת שנפלה מעליו כדי שיקחנו אלישע להכות בה המים.

מלבי"ם - (יא) והנה רכב אש - זה מליצה על שהתפשט מן החומריות ולא נשארו רק שני יסודות הקלים אש ורוח, שנגד האש נדמה לו רכב אש ונגד הרוח ראה שעלה בסערה, ששני יסודותיו הקלים נשאו גופו לשמים, הנה כל עוד שהגוף מורכב מארבע יסודות יש להנפש חיבור עם הגוף ולא יוכל לפשוט את השמלה רק ע"י המות, אבל אחר שהאש לחכה שני יסודות הכבדים עפר ומים, כמו שאש השמים לחכה את העפר והמים בהר הכרמל (למעלה א' י"ח) אז הפרידו גם שניהם - רצוני שני המתדבקים שהוא הנפש והגוף, כי אז נעשה פירוד ביניהם עד שגופו נהיה כבד אשר ברצונו ילבשנו וברצונו יפשיטנו, ואז עלה בסערה השמים, והנה כמו שבמרכבה העליונה סערה ואש מתלקחת מקיפות את הנוגה, כן טרם עלה לנוגה העליון הקיפוהו אש וסערה והענן הגדול כבר סר מעליו כי כבר חצה את המים בעודו בירדן:

¹⁶ צ"ע לפי המבואר באגרא דפרקא שאלהיו לא סובל בעלי עבירה ועל כן הבטיח לו הקב"ה שימחל לכל הנמצאים בבבירת מילה. א"כ איך יהיה מנהיג שמנשב העפרורית מבני ישראל. ואולי לכן עיקר מעלתו במה שהכניע בעצמו אל הקליפה אבל מאחרים צ"ע. מאידך אם הוא כל כך קנאי עד שלא סובל בעלי עבירה אולי זה בעצמו בחי' שבויער יותר מדאי לה' וא"כ צריך לנשב בעצמו קצת לכבות האש. ואם שגיתי הוא רחום יכפר עוון לא התכוונתי אלא בשביל הפלפול.

ועיין אגרא דפרקא - אות קמו - נאמר לי משם קדוש ישראל ה"ה הרב הקדוש מה"ר שלמה מקארלין וצללה"ה הי"ד, שאמר בשם המדרש, בשעה שאמר הקב"ה לאלהיו שיצטרך להיות בכל ברית מילה שבישראל, (כמבואר בפרקי דר"א סוף פרק כט) אמר אליהו, אתה ידעת שאני מקנא לשמך ית', הנה אם יהיה הבעל ברית בעל עבירה לא אוכל לסבול להיות שם, והבטיחו השי"ת שיכפר להבעל ברית ואז יהיה ריקן מעבירות, והשיב עוד אפשר יהיה המוהל בעל עבירה, הבטיחו השי"ת שיכפר גם לו, השיב עוד אפשר יהיו הקהל העומדים שם בעלי עבירות ולא אוכל לסבול, הבטיחו השי"ת שיכפר לכל הקהל, כן שמעתי שיצאו הדברים מפי הקדוש הנ"ל, ונ"ל שזה שמרומז בפינחס הוא אליהו, תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל [במדבר כה יג], כי הואיל ומדתו קנאה והוצרך להיות אצל כל ברית ולא יוכל לסבול, עי"ז גורם הכפרה לישראל כי הוצרך השי"ת להבטיחו כנ"ל:

